

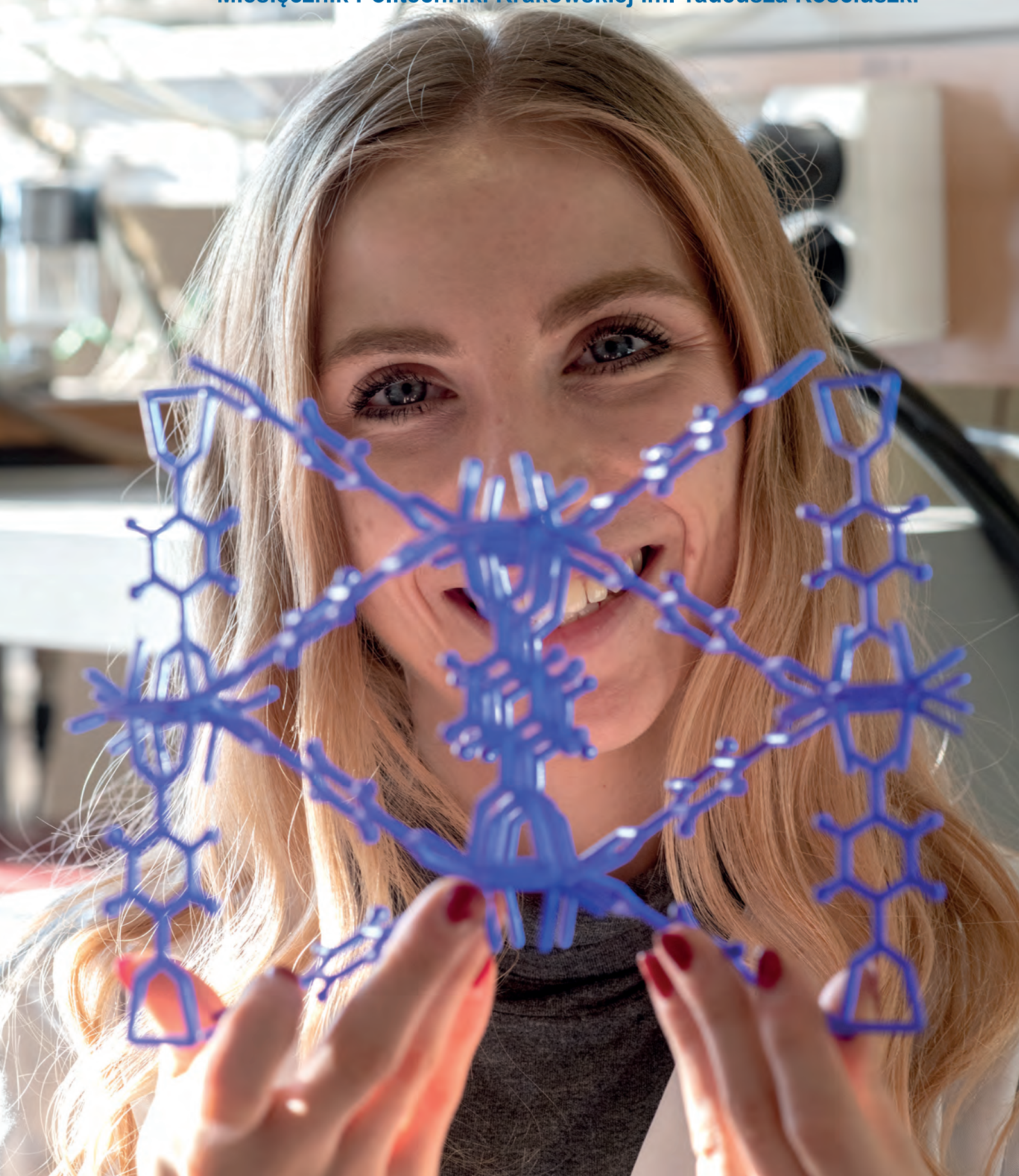

nasza politechnika

nr 3 (247) marzec 2024

ISSN 1428-295 X

Miesięcznik Politechniki Krakowskiej im. Tadeusza Kościuszki

1 Słowo rektora

TEMAT NUMERU

- 2 Czyżyny przyszłości — wizytówka Politechniki i Krakowa — *list otwarty rektora PK Andrzeja Szaraty*

INFORMACJE

5 Kronika

Portret rektora Andrzeja Białkiewicza w Sali Senackiej

6 Rektor i Senat

Chrońmy razem bezpieczeństwo

7 Pracownicy

Profesorowie tytularni
Nominacje pracowników PK

10 Wspomnienie:
Janusz Majewski
Marian Dudek

11 Wspólnie z Zakładem MAN Trucks w Niepołomicach

PK i Urząd Statystyczny w Krakowie

12 Uruchomiono Laboratorium Aerodynamiki Środowiskowej

14 Przez wspólne innowacje po medale

Politechnika i „Cogiteon” zawarły porozumienie

15 Mamy silnik spalinowy zasilany wodorem

Nagroda ministra nauki dla Julii Radwan-Pragłowskiej

16 70 studenckich pomysłów na nowy budynek dla Wydziału Architektury

19 Konferencja z cyklu „Idea miasta, czas, miejsce, forma”

20 Wystawa w Muzeum PK: Politechnika jest Kobietą

Konferencja na PK w przeddzień Święta Kobiet

21 Dziewczyny na Politechnikę Krakowską

Przed siedzibą WA PK w Łobzowie powstanie park

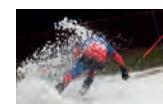

22 Ekspertyza wypadku drogowego

ARTYKUŁY

23 Nowa metoda walki z przedawkowaniem narkotyków — Bartłomiej Krystyński

25 15 lat Pucharu Rektora — Leszek Wojnar

KALEJDOSKOP

29 70. Mistrzostwa PK w Narciarstwie Alpejskim i Snowboardzie

30 Koncerty „Cantaty”

31 UTW na półmetku „Kos”

32 Galeria „Gil” Malarstwo Jolanty Surówki

Galeria „Kotłownia” Zofia Kubicka — Rzeźba

NASZA POLITECHNIKA (ISSN 1428-295 X)

Miesięcznik Politechniki Krakowskiej im. Tadeusza Kościuszki. Ukazuje się od 1997 roku.

Na okładce:

Strona I: Kornelia Hyjek, słuchaczka Szkoły Doktorskiej PK, prezentuje model nowej struktury Hf-MOF-140A, uzyskanej m.in. dzięki badaniom zespołu pracowników WITCh PK (szerzej s. 23–24).

Strona IV: O innowacyjnym rozwiązaniu, które opracował zespół badaczy z Katedry Pojazdów Samochodowych, można przeczytać na s. 15.

Fotografował: Jan Zych

Adres redakcji:
Politechnika Krakowska
ul. Warszawska 24
31–155 Kraków
tel.: (12) 628 25 08

e-mail: naszapol@pk.edu.pl
www.nasza.pk.edu.pl

Kolegium redakcyjne:
SEKRETARZ REDAKCJI
Katarzyna Tyńska

FOTOGRAFIK:
Jan Zych

WSPÓŁPRACA:
Ewa Deskur-Kalinowska,
Renata Dudek, Bartłomiej
Krystyński, Lesław Peters,
Danuta Zajda

Opracowanie graficzne:
Projekt winiety tytułowej
Magdalena Orczyk
Layout
Ewa Deskur-Kalinowska

Skład: Anna Basista,
Wydawnictwo PK

Druk: AWstudio.com.pl

Nakład: 800 egz.

Za treść nadesłanych materiałów odpowiadają autorzy. Redakcja zastrzega sobie prawo dokonywania skrótów i zmian redakcyjnych. Nie zwraca materiałów niezamówionych.

Szanowni Państwo

Środowisko akademickie z niecierpliwością oczekiwało realizacji postulatów dotyczących podwyższenia płac pracownikom polskich uczelni. W marcu, w ślad za komunikatem w tej sprawie, ogłoszonym przez ministra nauki, mogliśmy podjąć prace nad rozdziałem środków, przyznanych na ten cel Politechnice Krakowskiej. Cieszę się, że prace te przebiegły bardzo sprawnie i ich finał nastąpił jeszcze przed Świętami Wielkanocnymi. Dziękuję wszystkim pracownikom zaangażowanym w proces przygotowywania zasad podwyżek na PK. Marzec przyniósł nam więc intensywne aktywności — naukowe, organizacyjne i sportowe, ale też ważny czas wspólnej zadumy, związanej z rocznicą śmierci śp. Rektora prof. Andrzeja Białkiewicza.

13 marca 2024 r. podpisałem z przedstawicielami organizacji związkowych, działających na Politechnice Krakowskiej — Komisją Zakładową NSZZ „Solidarność” PK i Radą Uczelnianą ZNP na PK — porozumienie w sprawie podwyżki wynagrodzeń dla pracowników uczelni z wyrównaniem od 1 stycznia 2024 r. Konsultacje z organizacjami związkowymi przebiegły sprawnie i w zgodnej atmosferze. Ustaliliśmy m.in., że na podwyższenie wynagrodzeń przeznaczymy pełną kwotę zwiększonej w tym celu subwencji (tj. 60 545 400 złotych), wyliczonej przez ministra według stanu zatrudnienia na 31 grudnia 2022 r. Cieszę się szczególnie z tego, że — po wnikliwych analizach — udało się nam uwzględnić głosy pracowników i jako podstawę obliczania podwyżek przyjąć wynagrodzenie zasadnicze pracowników według stanu na dzień 31 grudnia 2023 r. Dzięki temu na PK podwyżki wynagrodzeń brutto, finansowanych z subwencji, będą wyższe, a wyniosą średnio 30 proc. dla nauczycieli akademickich oraz 20 proc. dla pracowników niebędących nauczycielami akademickimi. Dziękuję organizacjom związkowym, pracownikom Biura Strategii i Rozwoju, Działu Spraw Osobowych i Socjalnych, Działu Organizacyjnego oraz Działu Płac

za ogromne zaangażowanie w prace nad procesem zmian w wynagrodzeniach. Dzięki temu udało się wypłacić wyrównanie wynagrodzeń jeszcze przed świętami (dla pracowników administracyjnych, płatnych z „dotu”) oraz natychmiast po świętach (dla nauczycieli akademickich, płatnych z „góry”).

Politechniczny marzec od lat stoi pod znakiem kultywowania ważnych uczelnianych tradycji. W tym roku po raz 70. odbyły się mistrzostwa Politechniki Krakowskiej w narciarstwie i snowboardzie, po raz 46. upamiętniliśmy patrona uczelni Biegiem Kościuszkowskim i złożeniem kwiatów na płycie Rynku Głównego w 230. rocznicę insurekcji kościuszkowskiej. Dziękuję wszystkim zaangażowanym, nierzadko od lat, w sprawną organizację tych ważnych dla PK wydarzeń.

22 marca 2024 r. minął rok od śmierci śp. Rektora prof. Andrzeja Białkiewicza. Społeczność Politechniki wspominała Go w tym dniu podczas mszy św. w bazylice św. Floriana i wydarzenia „In Memoriam” w Muzeum Politechniki Krakowskiej. Wciąż jest obecny w naszej pamięci jako do końca oddany Politechnice gospodarz, doglądający z pieczołowitością dużych i małych spraw uczelni, z empatią i z szacunkiem odnoszący się do każdego z nas. Staramy się podążać ścieżką rozwoju uczelni, wyznaczoną w opracowanej pod Jego kierunkiem strategii. Wierzę, że do Jego imponującego dorobku dokładamy każdego dnia cegiełki, które spotkałyby się z jego życzliwym, zapamiętanym przez nas, uśmiechem.

W przededniu Wielkanocy życzę wszystkim dobrych Świąt.

Andrzej Szarata
Rektor Politechniki Krakowskiej

Szanowni Pracownicy, Studenci, Doktoranci i Przyjaciele Politechniki Krakowskiej

Życzę Państwu zdrowych, spokojnych, radosnych
i pięknych Świąt Wielkanocnych!

Niech ten niezwykły czas celebrowania
tajemnicy Zmartwychwstania Pańskiego
będzie okazją do odpoczynku i zadumy;
niech wypełni wszystkie serca nadzieją i wzmocni siły,
tak potrzebne w realizacji najśmielszych planów.

Wesołego Alleluja!

prof. Andrzej Szarata
Rektor Politechniki Krakowskiej

Rektor Politechniki Krakowskiej prof. Andrzej Szarata przedstawił oficjalnie — w liście otwartym, opublikowanym w lutym 2024 r. — szeroką informację na temat planów rozwoju uczelni, zwłaszcza w części dotyczącej przyszłego zagospodarowania nieruchomości Politechniki w krakowskich Czyżynach. „W przestrzeni publicznej kolportowane są nieprawdziwe informacje, często godzące w dobre imię uczelni, przypisujące jej władzom całkowicie zmyślane zamierzenia. Zwłaszcza w okresie samorządowej kampanii wyborczej mogą się one nasilać i prowadzić do narastania fali nieprawdziwych treści dotyczących zamierzeń władz Politechniki, w sposób nieuprawniony mieszać uczelnię — apolityczną z zasady i przekonania — do wyborczych rozgrywek. Dlatego pragnę przedstawić fakty i główne założenia naszej koncepcji zagospodarowania nieruchomości Uczelni, w tym długoterminowy plan dla Czyżyn” — wyjaśnia w liście otwartym prof. Andrzej Szarata.

Czyżyny przyszłości — zielone i otwarte — wizytówką Politechniki i Krakowa

Rektor PK skierował list otwarty na ręce ministra nauki, parlamentarzystów krakowskich, przedstawicieli władz Krakowa i województwa małopolskiego, radnych miasta Krakowa, kandydatów na prezydenta miasta i przewodniczącej Rady Dzielnicy XIV miasta Krakowa. Przedstawił go także członkom społeczności Politechniki Krakowskiej, mieszkańcom miasta, a także mediom, publikując pełną treść w oficjalnym serwisie internetowym Politechniki Krakowskiej. W środę, 28 lutego 2024 r. temat zagospodarowania nieruchomości uczelni w Czyżynach był także jednym z omawianych podczas posiedzenia Senatu Politechniki Krakowskiej. W liście otwartym rektor Politechniki Krakowskiej podkreśla: „Długofalowy plan dla Czyżyn wymaga uwzględnienia już dziś w dokumentach planistycznych miasta Krakowa kompleksowej, w miejsce punktowej, wizji ich zagospodarowywania, niezależnej od populistycznych nacisków i bieżącej polityki. (...) Dlatego przedstawiamy otwarcie nasze plany i stanowisko. Pozostajemy otwarci na wszelkie pytania. Apelujemy o dalszą rzetelną i merytoryczną dyskusję w sprawie przyszłego zagospodarowania nieruchomości Politechniki Krakowskiej w Czyżynach” — podnosi w liście rektor Politechniki Krakowskiej.

Koncepcja „Politechnika 2100”: Czyżyny otwarte i mądrze zagospodarowane

Rektor PK podtrzymał w liście otwartym wszystkie, składane już publicznie przez przedstawicieli władz uczelni, wcześniejsze deklaracje. Pisze m.in.: „Plan Politechniki Krakowskiej dla nieruchomości uczelni w Czyżynach zakłada, że w przyszłości powstanie tam atrakcyjnie zagospodarowany, zielony kampus nowoczesnej uczelni technicznej, otwarty dla mieszkańców i gości Krakowa. Czyżyny — według naszej koncepcji — mają szansę i potencjał, by stać się unikatową wizytówką Politechniki i Krakowa, zgodnie z potwierdzoną — naukowo i empirycznie — zasadą, że najbardziej efektywnym narzędziem kreowania wizerunku miasta jest wysoka jakość architektury i przestrzeni miejskiej. Jesteśmy przekonani, że dla tej części Czyżyn, której Politechnika Krakowska jest właścicielem, uczelnia proponuje przemyślany i odpowiedzialny plan zagospodarowania, uwzględniający precyzyjnie rozpoznaną, rzeczywistą wartość

historyczną i przyrodniczą tej przestrzeni. Jest to równocześnie plan odpowiadający na wyrażane publicznie oczekiwania społeczne, by w większości pozostała to przestrzeń zielona i ogólnodostępna. (...) Stworzona przez ekspertów planowania przestrzennego, władze, pracowników i studentów Politechniki Krakowskiej ogólna koncepcja zagospodarowania nieruchomości uczelni w Czyżynach »Politechnika 2100« oparta jest na idei architektury jako marki przestrzeni miejskiej. Chcemy, by jakość proponowanej w Czyżynach architektury, wysoka atrakcyjność kompozycyjna, bogactwo zieleni i łatwo identyfikowalny ład przestrzenny wydobyły z tego miejsca unikatową »osobowość«. Nasze plany zmierzają do tego, by była to przestrzeń przyciągająca mieszkańców, studentów i turystów swoim pięknem i pozytywnym klimatem. Jej wyjątkowa architektura oraz unikatowo zaprojektowana i urządzona zielenią będą sprzyjać rozwojowi nauki i innowacji, a jednocześnie staną się odpowiedzią na potrzeby mieszkańców Krakowa — dadzą im miejsce do różnych form wypoczynku, budowania więzi sąsiedzkich i międzypokoleniowych, staną się przedmiotem dumy społeczności PK, lokalnej społeczności Czyżyn i mieszkańców Krakowa. W nowym zagospodarowaniu Czyżyn Politechnika chce położyć nacisk na jakość kompozycyjną, piękno, ład i harmonię wizualną, dominującą rolę właściwie skomponowanej zieleni urządzonej, a tożsamość miejsca zbudować wokół związanego z nim dziedzictwa kulturowego i jego historycznych wartości”.

Rektor Andrzej Szarata przypomniał, że uczelnia realizuje od kilku lat tzw. zielony plan dla PK dotyczący wszystkich kampusów uczelni, szczegółowo przedstawił zaś zaktualizowaną — w porównaniu do pierwszej prezentacji z 2022 r. — koncepcję »Politechnika 2100«. Oto najważniejsze fragmenty listu:

„Projekt koncepcyjny dla Czyżyn pod nazwą »Politechnika 2100« (...) uwzględnia i kilkudziesięcioletnią perspektywę rozwoju Politechniki, i dobro miasta i jego mieszkańców. To plan odpowiadający na wyrażane publicznie oczekiwania społeczne, by kampus Uczelni pozostał przestrzenią ogólnie dostępną — nasyconą terenami rekreacyjnymi, przyjaznymi dla społeczności akademickiej i mieszkańców Krakowa, a jednocześnie, by wysokiej jakości nowoczesna architektura tu w przyszłości lokowana, harmonijnie została wkomponowana w otaczającą ją cenną przyrodniczo zielenią urządzonej. Uczelnia ma ambicje, by stworzyć w tym miejscu niepowtarzalny kampus dla społeczności akademickiej, w którym będą w przyszłości powstawały innowacyjne

rozwiązania, służące harmonijnemu rozwojowi i zasobności nie tylko PK, ale i mieszkańców Krakowa i całej Małopolski. O tym, że te dwie perspektywy — społeczna i szkoły wyższej — są możliwe do pogodzenia, przekonuje dobitnie 80 lat zaangażowania Politechniki Krakowskiej w życie społeczne, naukowe, gospodarcze i kulturalne Krakowa i Małopolski, przy jednoczesnym harmonijnym rozwoju samej uczelni. Jesteśmy dziś jedną z najlepszych w Polsce technicznych szkół wyższych, o znanej marce w Europie i aspiracjach sięgających znacznie dalej. (...)

Obecnie Politechnika Krakowska nie ma żadnych innych planów wobec swojego kampusu w Czyżynach poza długofalowymi, zawartymi w koncepcji »Politechnika 2100« oraz tymi dotyczącymi rozwoju światowej klasy laboratoriów na terenie swoich nieruchomości, położonych przy budynkach Wydziału Mechanicznego (przy al. Jana Pawła II). Tereny w Czyżynach, odpowiednio zagospodarowane i utrzymane, uważamy przede wszystkim za strategiczny rezerwuwar inwestycyjny, konieczny do dalszego rozwoju badawczego i dydaktycznego. Stanowczo dementujemy plotki, jakoby władze uczelni miały plany jakiegokolwiek zabudowy mieszkaniowej, deweloperskiej, hotelowej, w tym akademikami w Czyżynach. Każda inwestycja Politechniki była, jest i będzie prowadzona w zgodzie z prawem, z poszanowaniem zasad zrównoważonego rozwoju, współzycia społecznego, uwzględnieniem wszelkich wymogów proceduralnych, ale przede wszystkim będzie wynikać z zadań i potrzeb szkoły wyższej, której celem nadrzędnym jest prowadzenie badań naukowych oraz kształcenie studentów i doktorantów.

Realizacja projektu koncepcyjnego »Politechnika 2100«, czyli planów długoterminowego rozwoju kampusu Politechniki w Czyżynach (w perspektywie 20, 50, a może i 100 lat) zależy będzie od decyzji kolejnych władz i pokoleń społeczności PK oraz pozyskiwania finansowania na cele rozwojowe uczelni.

Politechniczna Dolina Innowacji i Park Centralny

Koncepcja »Politechnika 2100« przewiduje, że zabudowa wysoka, w którą mają składać się budynki dydaktyczne i laboratoryjne, przewidywana byłaby w południowo-wschodniej części kampusu, w pierwszym rzędzie wzdłuż ulicy Stella-Sawickiego, co jest zgodne ze studium zagospodarowania przestrzennego i procedowanym miejscowym planem zagospodarowania przestrzennego. W tej części kampusu Politechniki jest już siedziba Wydziału Mechanicznego oraz Wydziału Inżynierii Materiałowej i Fizyki, obiektów sportowych uczelni, z których korzystają też mieszkańcy Krakowa. Tu działają i sukcesywnie powstają nowe laboratoria PK o światowej klasie, m.in. Laboratorium Aerodynamiki Środowiskowej, Laboratorium Badań Technoklimatycznych i Maszyn Roboczych, Laboratorium Metrologii Współrzędnościowej oraz inne tworzące z nim Regionalną Sieć Akredytowanych

Laboratoriów PK, Laboratorium Ultraprecyzyjnych Pomiarów Współrzędnościowych. Tu też planowana jest budowa siedziby Wydziału Informatyki i Telekomunikacji. Wymienione centra badawcze i dydaktyczne odpowiadają nie tylko na potrzeby naukowców i studentów PK, ale też na ważne społeczne i gospodarcze potrzeby regionu (walka o czyste powietrze, szkolenie służb ratowniczych, usługi badawcze dla firm i instytucji Małopolski). Dalszy rozwój bazy laboratoryjnej i dydaktycznej uczelni w tej części Czyżyn pozwoli nam docelowo stworzyć tam swoistą Dolinę Krzemową Politechniki Krakowskiej, mającą strategiczne znaczenie dla uczelni, ale też całej Małopolski jako regionu innowacji.

Koncentracja budynków laboratoryjno-edukacyjnych o dużej kubaturze w południowo-wschodniej części kampusu zapewniłaby kameralność otwartym terenom rekreacyjnym i sportowym kampusu PK, proponowanym przez naszych ekspertów w jego części centralnej.

Koncepcja »Politechnika 2100« przewiduje jednocześnie, że przestrzenie rekreacyjne, zielone, umieszczone w centralnej części kampusu mogłyby funkcjonować jako Park Centralny, otwarty i dostępny zarówno dla studentów i pracowników uczelni, jak i dla mieszkańców Krakowa. Ta rekreacyjna, harmonijnie

urządzona przestrzeń, nasycona starannie dobraną i zaprojektowaną zielenią i wyposażona w obiekty małej architektury, niezbędne do efektywnego wypoczynku, mogłaby zawierać m.in. infrastrukturę sportową (bieżnia, otwarte korty tenisowe), mały zbiornik wodny (o funkcji retencyjnej), ścieżki pieszo-rowerowe, budynek nowego klubu studenckiego „Kwadrat 2.0” ze sceną

i widownią plenerową. W części zachodniej tej strefy możliwa byłaby zabudowa rozproszona, o niskiej intensywności (lekkie, dobrze zaprojektowane i wkomponowane w przestrzeń pawilony z przeznaczeniem na działalność dydaktyczną i badawczą). Podobne przeznaczenie miałyby obszar usytuowany na południe od pasa startowego — tereny zielone, z ewentualnie wkomponowaną tu rozproszoną zabudową o niskiej intensywności, z przeznaczeniem przede wszystkim na funkcje społeczne, np. takie jak modelarnia lotnicza dla młodzieży, przestrzenie integracyjne dla seniorów czy miejsca kreatywnych spotkań sąsiedzkich.

Zabytkowy pas startowy jako centrum współpracy na rzecz bezpieczeństwa Małopolan

Z kolei samego terenu pasa startowego dotyczy inicjatywa współpracy 10 partnerów — podmiotów państwowych, samorządowych, naukowych, dydaktycznych oraz reprezentujących służby ratownicze — na rzecz powołania »Centrum Edukacyjno-Badawczego i Szkolenia Służb Ratowniczych w Małopolsce«. Takiego centrum, które łączyłoby potencjał i potrzeby tylu partnerów, a jednocześnie służyło bezpieczeństwu mieszkańców całego regionu, nie ma w Polsce.

Koncepcja centrum zakłada podjęcie starań o wsparcie merytoryczne i finansowe (m.in. ze środków unijnych) dla idei utworzenia w krakowskich Czyżynach infrastruktury do prowadzenia badań naukowych, działań edukacyjnych i kulturalnych oraz szkoleń w zakresie bezpieczeństwa z wykorzystaniem fragmentu pasa startowego dawnego lotniska Rakowice-Czyżyny (będącego własnością i pozostającego w administracji Muzeum Lotnictwa Polskiego w Krakowie i Politechniki Krakowskiej). Pozwoliłoby to zachować w należytym stanie lotnicze i historyczne dziedzictwo, związane z terenem dawnego lotniska. W trosce o najwyższą jakość przestrzeni publicznej uczelnia podjęła już współpracę ze Stowarzyszeniem Architektów Polskich w celu opracowania dokumentacji konkursowej zagospodarowania przestrzennego terenu wokół pasa startowego (z zachowaniem wymogów wskazanych w planach miejscowych z założeniem, że ma to być miejsce pełne zieleni i otwarte dla mieszkańców, wolne od tzw. »betonozy«).

Koncepcja utworzenia centrum edukacyjno-badawczego przewiduje wykonanie prac konserwatorskich i restauratorskich, niezbędnych do utrzymania wartości użytkowej i historycznej pasa startowego oraz — w ograniczonym przepisami zakresie — jego funkcji lotniczych (utrzymanie lądowiska na potrzeby organizowania imprez o charakterze lotniczym i epizodycznych startów i lądowań statków powietrznych). Tylko właściwie odrestaurowana przestrzeń dawnego pasa, obecnie coraz bardziej podupadającego, mogłaby służyć jednocześnie rozwojowi badań naukowych, edukacji, podnoszeniu kwalifikacji kadr naukowo-badawczych i służb ratowniczych, czuwających nad bezpieczeństwem regionu. (...) Gdyby na potrzeby badań, szkoleń, zajęć edukacyjnych, ćwiczeń służb potrzebna była dodatkowa infrastruktura sanitarna czy niewielka przestrzeń wykładowa, jej realizacja musiałaby wpisywać się w ogólną koncepcję zagospodarowania przestrzeni, stworzoną wspólnie z SARP, uwzględniać w pierwszej kolejności wytyczne konserwatorskie i zapisy miejscowego planu oraz oczywiście wszelkie inne, w tym wolę właścicieli tych nieruchomości.

Nie będzie nowych akademików

W północnej części — na obszarze między Osiedlem Akademickim a Centrum Nauki »Cogiteon« — koncepcja »Politechnika 2100« uwzględnia ewentualne stworzenie — harmonijnie dopasowanej do istniejącej zabudowy i charakteru przestrzeni — lekkiej, rozproszonej zabudowy na cele edukacyjno-badawcze. Pierwotnie rozważane usytuowanie w tym rejonie domów studenckich obecnie nie jest brane pod uwagę przez władze uczelni. Ostatnie analizy kilkuletnich trendów wykazały, że obecna baza noclegowa dla studentów (na Osiedlu Studenckim przy ulicy Skarżyńskiego i przy ulicy Bydgoskiej w Krakowie) wypełnia ilościowe potrzeby PK. Uczelnia zamierza natomiast inwestować w jej modernizację, tak aby osiągnęła standard godny XXI wieku i odpowiadała lepiej na oczekiwania naszych polskich i zagranicznych studentów”.

Uwagi i wnioski Politechniki do miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego

Obecnie trwają prace nad projektem miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego Czyżyny-Zachód. Obszar objęty procedowaniem to w ponad 53 proc. własność Politechniki

Krakowskiej, dlatego uczelnia aktywnie uczestniczy w procedurach w ramach prac nad planem, prowadzonych przez prezydenta miasta Krakowa i właściwe jednostki merytoryczne Urzędu Miasta Krakowa. Jednocześnie trwa postępowanie przed Naczelnym Sądem Administracyjnym dotyczące części terenu objętego procedowanym planem. W 2021 r. Wojewódzki Sąd Administracyjny uchylił bowiem decyzję Ministerstwa Kultury, Dziedzictwa Narodowego i Sportu oraz poprzedzającą ją decyzję Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków o wpisie tzw. pola wzlotów po zachodniej stronie części pasa startowego dawnego lotniska w Krakowie do rejestru zabytków. Ostateczne rozstrzygnięcia NSA w tej sprawie mają zapasć w drugim kwartale 2024 r.

Politechnika zgłaszała uwagi do miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego, a także — związane z jego procedowaniem — wnioski i postulaty do prezydenta miasta Krakowa. Przedstawiała szeroko i transparentnie koncepcję zagospodarowania swoich nieruchomości w Czyżynach pn. „Politechnika 2100”. Jak zaznacza rektor Politechniki, dzieje się tak, bo „na obecnych władzach Politechniki Krakowskiej ciąży nie tylko moralna, ale i prawna odpowiedzialność za to, by w przyszłości była możliwa realizacja strategii rozwoju uczelni jako silnego ośrodka nauki i dydaktyki. Stąd aktywne uczestnictwo przedstawicieli Politechniki we wszelkich inicjatywach, działaniach i procedurach, które dotyczą terenów należących do uczelni i mogą wpłynąć na jej możliwości rozwoju. To także aktywny udział przedstawicieli uczelni w procedowaniu miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego Czyżyny-Zachód i wyrażany w zgłaszanych przez PK uwagach brak zgody uczelni na arbitralne, niepoparte merytorycznymi argumentami i niezgodne z zapisami studium uwarunkowań, próby wyłączenia spod możliwości inwestycyjnych nieruchomości uczelni o powierzchni około 17,6 ha, co stanowi prawie 31 proc. terenów, będących własnością PK, a objętych przedmiotowym MPZP”.

Rektor PK przypomina w liście, że w kwestii zarządzania posiadanymi nieruchomościami w Czyżynach, Politechnika Krakowska prowadzi przemyślaną i autonomiczną, a do tego — wyjątkowo rzadką obecnie — politykę dostępności. Kampusy uczelni i inne tereny, będące jej własnością, są otwarte także dla gości spoza PK, w tym przede wszystkim mieszkańców Krakowa. Taka polityka uczelni nie może jednak budzić w nikim fałszywego przekonania, że mają prawo — w sposób dowolny — rozporządzać terenami uczelni postronne osoby, nie mające do tego żadnych umocowań; że mogą planować przyszłość w oderwaniu od woli i potrzeb właściciela. „Spotka się to z adekwatną reakcją władz i społeczności uczelni” — zaznacza rektor PK. Apeluje o dalsze prace nad planem zagospodarowania Czyżyn na drodze konsensusu społecznego, a nie arbitralnych decyzji pod presją kampanii wyborczej, przy próbach siania dezinformacji i manipulacjach faktami. „Konsensus, który proponuje Politechnika Krakowska, tak dalece uwzględniając społeczne oczekiwania wobec przyszłości Czyżyn, musi szanować też potrzeby i plany uczelni, a także zapobiec ogromnym stratom finansowym, które PK może ponieść (co może się wiązać z sądowymi postępowaniami odszkodowawczymi)” — podkreśla w liście rektor Andrzej Szarata.

Opracowała: Małgorzata Syrda-Słiwa

KRONIKA

luty

1 II Zawarcie porozumienia o współpracy PK z Urzędem Statystycznym w Krakowie.

Finisaż wystawy malarstwa Jolanty Surówki pt. „Pejzaże i...” w Galerii PK „Gil”.

3 II Bal Karnawałowy „Noc w Bangkoku”, zorganizowany przez Stowarzyszenie Wychowanków PK.

6 II Podpisanie porozumienia o współpracy PK z MAN Trucks Sp. z o.o., producentem pojazdów ciężarowych. Współpraca dotyczy przede wszystkim obszaru działalności zakładu produkcyjnego spółki w Niepołomicach koło Krakowa, należącego do Grupy MAN Truck & Bus AG.

7 II Otwarcie wystawy malarstwa Ingi Suminy pt. „Pod znakiem Wodnika” w Galerii PK „Gil”.

10 II III Mistrzostwa Politechniki Krakowskiej w Szachach zorganizowane przez Klub Uczelniany Akademickiego Związku Sportowego oraz Centrum Sportu i Rekreacji PK.

12 II Podpisanie porozumienia o współpracy naukowo-edukacyjnej PK z GE Medical Systems Polska Sp. z o.o., należącej do grupy kapitałowej GE HealthCare. Umowa pieczętuje i pogłębia rozwijającą się już od kilku lat współpracę uczelni, zwłaszcza Katedry Informatyki Stosowanej Wydziału Mechanicznego PK z firmą — dostawcą innowacyjnych technologii i usług, które wyznaczają nowe standardy opieki medycznej.

13 II Zawarcie umowy formalizującej kilkuletnią współpracę pomiędzy Wydziałem Inżynierii Elektrycznej i Komputerowej PK i Elsta Sp. z o.o., oferującą kompleksowe usługi w zakresie produkcji i dostaw urządzeń elektrycznych dla energetyki i przemysłu.

14 II Podpisanie umowy o współpracy PK z firmą ALSEVA EPC Sp. z o.o., jednym z wiodących deweloperów i generalnych wykonawców wielkopowierzchniowych farm fotowoltaicznych na polskim rynku. Za koordynowanie umowy po stronie PK odpowiada Wydział Inżynierii Elektrycznej i Komputerowej.

23 II Oficjalne zakończenie 15. Pucharu Rektora PK w Narciarstwie i Snowboardzie w Spytkowicach.

26–29 II XXXIV Ogólnopolska Konferencja Naukowa „Metody Komputerowe w Projektowaniu i Analizie Konstrukcji Hydrotechnicznych” — Korbiewów 2024, organizowana przez Katedrę Geotechniki i Wytrzymałości Materiałów Wydziału Inżynierii Lądowej PK.

28 II Wernisaż wystawy końcowej projektu „Rozwój lokalny Hrubieszowa — od partycypacji do realizacji”, połączony z wręczeniem nagród laureatom organizowanego przez Wydział Architektury PK konkursu pt. „Hrubieszowski dom i ogród z klimatem” w Galerii PK „Gil”.

Opracowała: Renata Dudek

Portret rektora Andrzeja Białkiewicza w Sali Senackiej

Galeria portretów rektorów Politechniki Krakowskiej w Sali Senackiej wzbogaciła się o kolejny obraz. Przedstawia 18. rektora PK — prof. Andrzeja Białkiewicza, zmarłego 22 marca 2023 r., w trakcie pełnienia najwyższej funkcji na uczelni. Obraz, który jest dziełem Iwo Birkenmajera, został odsłonięty 24 stycznia, w dniu posiedzenia Senatu Politechniki Krakowskiej.

Prof. Andrzej Białkiewicz — wybitny architekt, specjalista zagadnień ochrony dziedzictwa architektonicznego i kulturowego, pedagog — z Politechniką Krakowską był związany przez

pół wieku, od czasu studiów. W latach 2012–2020 pełnił funkcję prorektora, od 2020 r. — rektora.

W pierwszą rocznicę śmierci prof. Andrzeja Białkiewicza, 22 marca br. w bazylice św. Floriana w Krakowie została odprawiona msza św. za jego duszę. Uczestniczyli w niej członkowie wspólnoty akademickiej PK z władzami Uczelni, przedstawiciele związków zawodowych, współpracownicy, osoby bliskie i darzące go szacunkiem.

(R.)

Politechnika Krakowska wsparła projekt Centrum Edukacyjno-Badawczego i Szkolenia Służb Ratowniczych Małopolski

Chrońmy razem bezpieczeństwo

W krakowskich Czyżynach powstanie Centrum Edukacyjno-Badawcze i Szkolenia Służb Ratowniczych. List intencyjny w tej sprawie podpisali 25 stycznia: w imieniu Urzędu Marszałkowskiego Województwa Małopolskiego — marszałek Witold Kozłowski i wicemarszałek Łukasz Smółka, rektor Politechniki Krakowskiej prof. Andrzej Szarata oraz przedstawiciele Małopolskiego Urzędu Wojewódzkiego w Krakowie, Muzeum Lotnictwa Polskiego w Krakowie, Komendy Miejskiej Państwowej Straży Pożarnej w Krakowie, Komendy Wojewódzkiej Policji w Krakowie, Małopolskiego Centrum Nauki „Cogiteon”, Instytutu Ekspertyz Sądowych im. prof. dra Jana Sehna w Krakowie, Szkoły Aspirantów Państwowej Straży Pożarnej w Krakowie oraz Polskiego Stowarzyszenia Biegłych Sądowych ds. Wypadków Drogowych.

Utworzenie w Małopolsce instytucji, która będzie się zajmować badaniami naukowymi nad różnego typu zagrożeniami oraz szkoleniem służb odpowiedzialnych za bezpieczeństwo, jest podyktowane koniecznością. W profilu edukacyjno-badawczym i szkoleniowym jednostki znajdują się: transport, ratownictwo i bezpieczeństwo ruchu drogowego.

W centrum będą prowadzone szkolenia np. dla służb ratowniczych (Straż Pożarna, Policja, jednostki ratownicze), kierowców pojazdów „szczególnego przeznaczenia” (przewożących osoby ochraniane i o „znacznej” wartości) i pojazdów służbowych (operacyjnych), ale i kursy nauki obsługi dronów, wspomagających w pracy służby bezpieczeństwa i ratownicze. Na potrzeby Instytutu Ekspertyz Sądowych i organów sądowniczych będzie można realizować eksperymenty procesowe, a także prowadzić badania i ocenę bezpieczeństwa niechronionych użytkowników

Podczas spotkania przedstawiciele instytucji zaangażowanych w tworzenie krakowskiego Centrum Edukacyjno-Badawczego i Szkolenia Służb Ratowniczych PK reprezentował rektor Andrzej Szarata (stoi). Fot.: Jan Zych

ruchu czy pojazdów samochodowych, „autonomicznych” systemów prowadzenia pojazdów, nawierzchni drogowych i materiałów stosowanych do oznakowania dróg. Administracji drogowej i policji centrum zaofertuje m.in. szkolenia z zakresu pomiaru hałasu i emisji toksycznych składników spalin. W ofercie są też zajęcia edukacyjne dla młodzieży — lekcje muzealne, spacer historyczny, prezentacje statków powietrznych i technik lotu oraz zawody i konkursy modelarskie. Okazjonalnie w centrum będą się odbywać plenerowe wystawy techniczne, ale i imprezy sportowe czy kulturalne. A w sytuacjach kryzysowych na terenie centrum można będzie zorganizować lądowisko helikopterów, szpital polowy czy punkt pomocy doraźnej.

Centrum ma być usytuowane w obrębie fragmentu pasa startowego lotniska Rakowice-Czyżyny (nieruchomość jest administrowana

przez Muzeum Lotnictwa Polskiego w Krakowie i Politechnikę Krakowską). W celu opracowania dokumentacji konkursowej zagospodarowania przestrzennego terenu (w zgodzie z wymogami planów miejscowych) PK podjęła współpracę ze Stowarzyszeniem Architektów Polskich.

Rektor PK prof. Andrzej Szarata zwraca uwagę, że powołanie nowego centrum stanowi przykład współpracy regionalnej, podjętej dla dobra mieszkańców Małopolski przez jednostki administracji państwowej i samorządowej, uczelnie i instytuty badawcze oraz służby odpowiedzialne za bezpieczeństwo publiczne. Jednym z pomysłodawców centrum jest prof. Marek Brzeżański z Wydziału Mechanicznego PK.

(mas)

REKTOR I SENAT

Posiedzenie Senatu PK

28 lutego 2024 r.

Senat podjął uchwały w sprawie:

- powołania obwodowych komisji wyborczych;
- zmiany uchwały Senatu Politechniki Krakowskiej z 24 czerwca 2020 r. nr 75/d/06/2020 w sprawie zasad przyjmowania laureatów konkursów międzynarodowych oraz ogólnopolskich na pierwszy rok stacjonarnych i niestacjonarnych studiów pierwszego stopnia, rozpoczynających się w roku akademickim 2024/2025;
- zmiany uchwały Senatu Politechniki Krakowskiej z 23 czerwca 2021 r. nr 53/d/06/2021

w sprawie zasad przyjmowania laureatów konkursów międzynarodowych oraz ogólnopolskich na pierwszy rok studiów pierwszego stopnia, rozpoczynających się na Politechnice Krakowskiej w roku akademickim 2025/2026;

- zmiany uchwały Senatu Politechniki Krakowskiej z 22 czerwca 2022 r. nr 47/d/06/2022 w sprawie zasad przyjmowania laureatów konkursów międzynarodowych oraz ogólnopolskich na pierwszy rok stacjonarnych i niestacjonarnych studiów pierwszego stopnia, rozpoczynających się w roku akademickim 2026/2027;
- zmiany uchwały Senatu Politechniki Krakowskiej z 28 czerwca 2023 r.

nr 53/d/06/2023 w sprawie zasad przyjmowania laureatów konkursów międzynarodowych oraz ogólnopolskich na pierwszy rok stacjonarnych i niestacjonarnych studiów pierwszego stopnia, rozpoczynających się w roku akademickim 2027/2028;

- trybu działania i sposobu postępowania w sprawie nadania stopnia doktora i doktora habilitowanego;
- przekazania środków na działalność Związku Uczelni „InnoTechKrak”;
- opinii dotyczącej zmiany nazwy Wydziału Informatyki i Telekomunikacji na Wydział Informatyki i Matematyki.

PRACOWNICY

Profesorowie tytułarni

Magdalena Kozień- -Woźniak

Pracuje w Katedrze Projektowania Architektonicznego na Wydziale Architektury Politechniki Krakowskiej.

Urodziła się w 1970 r. w Krakowie. Jest absolwentką V Liceum Ogólnokształcącego im. Augusta Witkowskiego w Krakowie. W latach 1989–1994 studiowała na Wydziale Architektury Politechniki Krakowskiej [pracę dyplomową „Galeria Sztuki w Münster” wykonała pod kierunkiem prof. Wojciecha Bulińskiego (PK) i prof. Herberta Bühlera (FH Münster)]. Stopień naukowy doktora uzyskała w 2001 r. na Wydziale Architektury Politechniki Krakowskiej, broniąc pracy doktorskiej pt. „O czasie w architekturze”. Promotorem doktoratu był prof. Wojciech Buliński. 19 października 2016 r. Rada Wydziału Architektury PK nadała jej stopień doktora habilitowanego nauk technicznych w dziedzinie: architektura i urbanistyka, w specjalności: teoria i projektowanie urbanistyczno-architektoniczne. Podstawę postępowania habilitacyjnego stanowiła monograficzna publikacja książkowa pt. „Teatry interferencji. Współczesna architektura teatralna a nieformalna przestrzeń teatru”, stanowiąca kluczową fazę w jej badaniach naukowych nad architekturą użyteczności publicznej (w szczególności nad architekturą teatralną) i jednocześnie podsumowująca twórczą pracę zawodową. W 2018 r. uzyskała nagrodę ministra infrastruktury za rozprawę habilitacyjną. Tytuł profesora nauk technicznych nadał jej prezydent RP decyzją z 13 grudnia 2023 r.

Jest laureatką Stypendium Miasta Krakowa dla Młodych Twórców w dziedzinie architektury (1998 r.). Za działalność twórczą uzyskała wraz z zespołem „Kozień Architekci” dwadzieścia cztery nagrody i wyróżnienia. Ośmiokrotnie zdobywali pierwszą nagrodę w konkursie architektonicznym. Cztery projekty konkursowe zostały zrealizowane (Radio Koszalin, Muzeum Narodowe Ziemi Przemyskiej w Przemysłu, Teatr Capitol we Wrocławiu, PWST we Wrocławiu), jeden jest w realizacji (Centrum Obsługi Odwiedzających Państwowe

Muzeum Auschwitz-Birkenau w Oświęcimiu), jeden w projektowaniu (remont, przebudowa i rozbudowa Filharmonii Pomorskiej im. Ignacego Paderewskiego w Bydgoszczy). Ponadto Magdalena Kozień-Woźniak jest współautorką ponad osiemdziesięciu prac projektowych zespołu „Kozień Architekci”, w tym trzydziestu dotyczących obiektów kultury (dwunastu teatrów, dziesięciu sal widowiskowych, dziewięciu muzeów i galerii). Prace architektoniczne zespołu „Kozień Architekci” wystawiane były na dwudziestu sześciu wystawach architektonicznych w kraju i za granicą (Budapeszt, Praga, Bratysława, Lublana, Oslo, Bruksela). Na zaproszenie różnych instytucji prezentowała je na wykładach w Polsce i za granicą. Publikowane były zarówno w opracowaniach o charakterze monograficznym, architektonicznych wydawnictwach albumowych, katalogach wystaw, architektonicznych czasopismach krajowych i zagranicznych oraz na stronach internetowych.

Na Politechnice Krakowskiej jest zatrudniona od 2001 r. Obecnie pracuje jako profesor na stanowisku naukowo-dydaktycznym w Katedrze Projektowania Architektonicznego na Wydziale Architektury. Prowadzi przedmioty projektowe oraz wykłady związane z projektowaniem architektury użyteczności publicznej. Jest konsultantem dyplomów w zakresie projektowania obiektów teatralnych i sal widowiskowych. Była promotorem 28 inżynierskich prac dyplomowych oraz 39 magisterskich prac dyplomowych. Prace dyplomowe, wykonywane pod jej opieką, uzyskiwały nagrody, wyróżnienia i nominacje. Dyplom magisterski Moniki Adamczyk „Centrum medyczne w Aleppo” uzyskał Nagrodę SARP Oddział Kraków w 2018 r. Dyplom magisterski Weroniki Radzięty „Piscina Mirabilis — Muzeum Sztuki Współczesnej w starożytnych ruinach Cysterny” uzyskał Nagrodę SARP Oddział Kraków w 2021 r. Była promotorem w czterech zakończonych przewodach doktorskich, a praca doktorska Anny Bulandy uzyskała wyróżnienie.

W działalności badawczej koncentruje się na trzech grupach problemów, jak: znaczenie obiektów kultury dla jakości przestrzeni współczesnego miasta; zagadnienia z zakresu kształtowania współczesnych obiektów muzealnych oraz zagadnienia z zakresu kształtowania współczesnych obiektów teatralnych.

Jest samodzielną autorką artykułów w czasopismach naukowych oraz rozdziałów w monografiach i monografiach. Jest również współautorką artykułów w czasopismach naukowych. Uczestniczyła w międzynarodowych programach dydaktycznych i badawczych. Jest członkiem międzynarodowego stowarzyszenia badaczy teatru International Federation for Theatre Research, uczestniczy w grupie badawczej Working Group — Architecture. Była zaproszona

jako *Keynote speaker* na międzynarodową konferencję The Fourth International Conference on Architecture, Theatre and Culture, organizowaną przez Federalny Uniwersytet Stanu Rio de Janeiro w Brazylii w 2022 r.

Jest członkiem Komitetu Architektury i Urbanistyki Polskiej Akademii Nauk oraz Komisji Urbanistyki i Architektury Polskiej Akademii Nauk Oddział w Krakowie. W 2022 r. została powołana przez ministra edukacji i nauki na eksperta Komisji Ewaluacji Nauki do oceny osiągnięć w ramach ewaluacji jakości działalności naukowej. Była członkiem Rady Doskonałości Naukowej w kadencji 2019–2023.

Była członkiem Rady Związku Uczelni „Inno-Tech-Krak” z ramienia Politechniki Krakowskiej; członkiem Senatu Politechniki Krakowskiej trzech kadencji; prodziekanem ds. dydaktyki Wydziału Architektury PK, członkiem komisji wydziałowych, senackich i uczelnianych, sekretarzem, a następnie przewodniczącą Wydziałowej Komisji ds. Przewodów Doktorskich K-2.

Obecnie pełni funkcję dziekana Wydziału Architektury Politechniki Krakowskiej oraz przewodniczącej Rady Naukowej Wydziału Architektury PK w kadencji 2021–2024.

Za osiągnięcia organizacyjne uzyskiwała nagrody dziekana Wydziału Architektury oraz rektora Politechniki Krakowskiej. W 2010 r. postanowieniem prezydenta RP została odznaczona Srebrnym Krzyżem Zasługi. W 2017 r. za działalność na rzecz uczelni przyznano jej Złotą Odznakę Politechniki Krakowskiej.

Jest członkiem Rady Naukowej Stowarzyszenia Euroregion Karpacki Polska, skupiającego jednostki samorządu lokalnego z Polski, Słowacji, Ukrainy, Węgier, Rumunii, Czech. W 2021 r. została powołana przez prezydenta miasta Gdańsk do Gdańskiej Rady Architektury. Była członkiem Zespołu Zadaniowego ds. Opracowania Programu w zakresie Gospodarki o Obiegu Zamkniętym dla Małopolski, powołanego uchwałą Zarządu Województwa Małopolskiego.

Uprawnienia budowlane w specjalności architektonicznej bez ograniczeń uzyskała w 2006 r. Od tego roku jest członkiem Małopolskiej Okręgowej Izby Architektów. W latach 2014–2015 była sędzią Krajowego Sądu Dyscyplinarnego IARP. Od 1998 r. jest członkiem Stowarzyszenia Architektów Polskich, członkiem Kolegium Sędziów Konkursowych i sędzią w konkursach architektonicznych. Była członkiem jury w prestiżowym konkursie RIBA Annie Spink Award for Excellence in Architectural Education 2022. Za swoją działalność na rzecz Stowarzyszenia została uhonorowana brązową, srebrną, a w 2019 r. złotą Odznaką SARP. W 2022 r. Krakowska Nagroda SARP za twórczość architektoniczną została przyznana zespołowi autorskiemu: Marek Kozień, Magdalena Kozień-Woźniak, Katarzyna Kozień-Kornecka. ●

Sławomir Grądział

Jest absolwentem Wydziału Mechanicznego Politechniki Krakowskiej, pracuje w Katedrze Energetyki na Wydziale Inżynierii Środowiska i Energetyki PK.

Urodził się 31 marca 1969 r. w Dąbrowie Tarnowskiej. Mieszkał i wychowywał się w Tarnowie, gdzie ukończył Technikum Mechaniczne. W latach 1989–1994 studiował na Wydziale Mechanicznym Politechniki Krakowskiej (był laureatem nagrody Brunhildy Brauer, przyznawanej wyróżniającym się studentom specjalności „maszyny i urządzenia przemysłu chemicznego i spożywczego”). Pracę magisterską, napisaną pod kierunkiem doc. Ryszarda Matejskiego, obronił 30 czerwca 1994 r. Stopień doktora nauk technicznych uzyskał z wyróżnieniem na PK w 1997 r., broniąc pracy pt. „Identyfikacja nieustalonego stanu cieplnego grubościennych elementów kotłów” (promotor: prof. Jan Taler). Stopień doktora habilitowanego nauk technicznych został mu nadany w 2012 r. uchwałą Rady Wydziału Mechanicznego na podstawie oceny dorobku naukowego i monografii pt. „Modelowanie zjawisk przepływowo-ciepłych, zachodzących w parowniku kotła energetycznego z naturalną cyrkulacją”.

Z Politechniką Krakowską związał się zawodowo tuż po studiach, podejmując w 1994 r. pracę w Instytucie Aparatury Przemysłowej i Energetyki na Wydziale Mechanicznym. Pracował w Katedrze Maszyn i Urządzeń Energetycznych IAPiE jako asystent (do 2009 r.), następnie jako adiunkt naukowo-dydaktyczny (do 2012 r.), profesor nadzwyczajny PK (do 2019 r.) i profesor uczelni (do 2023 r.). Od 2019 r. jest zatrudniony w Katedrze Energetyki na Wydziale Inżynierii Środowiska i Energetyki PK. Tytuł profesora nauk inżynierijno-technicznych w dyscyplinie inżynieria środowiska, górnictwo i energetyka nadał mu prezydent RP postanowieniem z 13 grudnia 2023 r. Od 1 stycznia 2024 r. pracuje na stanowisku profesora.

W sferze jego zainteresowań naukowych znajdują się zagadnienia takie, jak: wyznaczanie pól temperatury i naprężeń cieplnych w ciśnieniowych elementach kotłów energetycznych oraz ich monitorowanie z zastosowaniem odwrotnego zagadnienia przewodzenia ciepła; modelowanie matematyczne nieustalonych procesów przepływowo-ciepłych, zachodzących w parowniku kotła energetycznego oraz modelowanie zjawisk wytrzymałościowych, zachodzących w ekranach kotłów parowych; modelowanie

zjawisk przepływowo-ciepłych w rurach wewnętrznie ożebrowanych. Zajmuje się również badaniami nad wychwytywaniem CO₂ ze spalin, powstających w procesie spalania pyłu węgla kamiennego w kotle energetycznym.

Wyniki swoich analiz przedstawiał na naukowych konferencjach w kraju i za granicą, publikował je także w renomowanych czasopismach. W swoim dorobku naukowym ma — jako autor i współautor — ponad 120 publikacji; w przeważającej liczbie są to artykuły, ponadto 4 monografie; w 2023 r. wydał książkę podsumowującą dotychczasowe badania „Wybrane zagadnienia z eksploatacji kotłów energetycznych”.

Pracę naukową łączy z działaniami badawczymi. Współpracuje z przemysłem. Brał udział w realizacji 37 prac projektowych, badawczych i ekspertyz, zleconych przez krajowe i zagraniczne przedsiębiorstwa przemysłowe. W 28 projektach badawczych, finansowanych ze środków budżetowych (KBN, NCBR i MNiSW) był wykonawcą lub kierownikiem; w 2 projektach międzynarodowych był wykonawcą. Obecnie kieruje międzynarodowym projektem, który jest realizowany w ramach Funduszy Norweskich i Funduszy Europejskiego Obszaru Gospodarczego (EOG).

Jako nauczyciel akademicki prowadzi wykłady, ćwiczenia i laboratoria na studiach stacjonarnych i niestacjonarnych pierwszego i drugiego stopnia z przedmiotów takich, jak: kotły parowe i wodne; odnawialne źródła energii; systemy energetyczne; wymiana ciepła; urządzenia pomocnicze elektrowni; kotły parowe i wymienniki ciepła; systemy energii niekonwencjonalnej; spalanie paliw; kotły grzewcze, pompy ciepła i hybrydowe systemy energetyczne. Prowadzi również zajęcia dla doktorantów w Szkole Doktorskiej PK (energetyka odnawialna, modelowanie zjawisk przepływowo-ciepłych). Był promotorem ponad 60 prac dyplomowych magisterskich oraz 45 prac inżynierskich, wykonanych przez słuchaczy kierunków: energetyka oraz mechanika i budowa maszyn. Jedną z tych prac uzyskała w roku akademickim 1999/2000 specjalne wyróżnienie podczas Uczelnianej Sesji Studenckich Kół Naukowych PK.

Brał udział w pracach komisji rekrutacyjnej WM PK — pełnił funkcję sekretarza (2006–2007) i przewodniczącego (2012–2016). W latach 2012–2016 pełnił funkcję prodziekana ds. studenckich Wydziału Mechanicznego PK, a obecnie pełni funkcję prodziekana ds. nauki Wydziału Inżynierii Środowiska i Energetyki PK. Jest członkiem Rady Szkoły Doktorskiej PK (kadencja 2021–2024), reprezentuje dyscyplinę: inżynieria środowiska, górnictwo i energetyka. Był siedmiokrotnie przewodniczącym komisji doktorskich na Wydziale Inżynierii Środowiska i Energetyki PK.

Został uhonorowany Nagrodą Rektora PK — za wyróżniającą się działalność naukową (pięciokrotnie) i za działalność organizacyjną (dwukrotnie). Odznaczony „Brazowym Krzyżem Zasługi”, „Honorową Odznaką PK”, srebrnym medalem „Za Długoletnią Służbę” oraz „Złotą Odznaką PK”.

Jest szczęśliwym mężem i ojcem dwóch córek. Interesuje się sportem, turystyką, filmem. Amatorsko gra w siatkówkę. ●

Zbigniew Latała

Jest kierownikiem Laboratorium Inżynierii Wzornictwa Przemysłowego, na Wydziale Mechanicznym Politechniki Krakowskiej.

Urodził się w 1955 r. w Krakowie. W latach 1976–1981 studiował na Wydziale Geologiczno-Poszukiwawczym Akademii Górniczo-Hutniczej. Podczas studiów uczęszczał dodatkowo na wykłady z historii sztuki, prowadzone przez Włodzimierza Hodysa. Działał w Studenckim Klubie Fotograficzno-Filmowym „OMAK” (przez pewien czas był prezesem), w którym realizował filmy krótkometrażowe (np.: „Foto-Express”, nagrodzony Grand Prix na Festiwalu Filmów Studenckich w Gliwicach w 1997 r.); „Twarze, które widzę”, „W stronę absurdu” czy 30-minutowy film naukowy dla Instytutu Mechaniki Górotworu PAN w Krakowie). Rozwijał też autorskie projekty artystyczne w dziedzinie fotografii (zadebiutował wystawą „Niepokoje” w krakowskim Klubie Międzynarodowej Książki i Prasy w listopadzie 1981 r.).

Pracę na Politechnice Krakowskiej rozpoczął w 1982 r. W Instytucie Materiałoznawstwa i Technologii Metali PK prowadził pracownię fotografii dydaktyczno-naukowej. Na PK przeszedł wszystkie szczeble kariery akademickiej — od stanowiska asystenta (od 1996 r.); poprzez adiunkta (od 2003 r.); profesora uczelni (od 2018 r.), aż po stanowisko profesora (od 2023 r.). Od 2017 r. kieruje na PK Pracownią Inżynierii Wzornictwa Przemysłowego (obecnie: Laboratorium Inżynierii Wzornictwa Przemysłowego).

Był równocześnie zatrudniony w wydawnictwie Scandinvien Magazin Group (Kopenhaga), w miesięczniku „Fantastyka”. Współpracował z Magazynem Literacko-Artystycznym „Kraków”, tygodnikiem „Kobieta i Życie” i krakowskim „Informatorem Kulturalnym”.

W 1999 r. podjął na PK rozszerzone studia pedagogiczne, które ukończył w 2001 r. W pracy naukowej zajmował się cyfrowymi technikami akwizycji obrazu, wykorzystaniem komputerowego przetwarzania i analizy obrazu w medycynie, inżynierii materiałowej oraz w sztuce. Tym zagadnieniem poświęcił wiele publikacji naukowych. W 2002 r. na Wydziale Mechanicznym PK obronił pracę doktorską ►

pt. „Możliwości wykorzystania komputerowej analizy obrazu do badania serca” i uzyskał stopień doktora nauk technicznych. Promotorem doktoratu był prof. dr hab. Leszek Wojnar, późniejszy dziekan Wydziału Mechanicznego PK. Dysertacja została wyróżniona i opublikowana w polskich i anglojęzycznych czasopismach naukowych oraz jako podręcznik akademicki.

W 2006 r. rozpoczął dodatkowe studia z informatyki i nowoczesnej grafiki komputerowej na Wydziale Elektrotechniki, Automatyki, Informatyki i Elektroniki AGH. Na przełomie 2014 r. i 2015 r. odbył miesięczny staż naukowo-dydaktyczny na Uniwersytecie w Toronto w ramach programu Unii Europejskiej. Dzięki dostępowi do nowoczesnych laboratoriów tej uczelni zrealizował kilka projektów związanych m.in. z rozszerzoną rzeczywistością (*augmented reality*). Prace te wykorzystwał w swojej rozprawie habilitacyjnej.

W 2017 r. z inicjatywy Zbigniewa Latały oraz dr. hab. inż. Zbysława Tabora, prof. PK z Instytutu Teleinformatyki PK podpisana została umowa o współpracy naukowo-badawczej pomiędzy Politechniką Krakowską i Instytutem Onkologii w Krakowie. Wysiłek interdyscyplinarnego zespołu badawczego, złożonego z naukowców obydwu tych instytucji, zaowocował cyklem artykułów w czasopiśmie z listy A MNiSW, europejskim patentem na wynalazek (EP 171784405) oraz projektem badawczym, który uzyskał dofinansowanie z NCBiR w kwocie 2,8 mln złotych.

W swoich poszukiwaniach intelektualnych starał się zawsze łączyć naukę ze sztuką, ponieważ uważa, że obie te sfery wzajemnie się przenikają. Zwińczeniem było przygotowanie rozprawy habilitacyjnej, w której wykorzystał tradycyjne i nowe media do stworzenia serii grafik, plakatów i multimedialnych, inspirowanych muzyką. Rada Wydziału

Grafiki Akademii Sztuk Pięknych w Krakowie na posiedzeniu 22 stycznia 2018 r. jednogłośnie nadała mu stopień doktora habilitowanego w dziedzinie sztuk plastycznych, w dyscyplinie sztuki piękne. Tytuł profesora sztuki w dyscyplinie sztuki plastyczne i konserwacja dzieł sztuki nadał mu prezydent RP postanowieniem z 11 grudnia 2023 r.

W dorobku ma (jako autor lub współautor) 39 publikacji naukowych, 2 polsko-angielskie monografie („Między nauką a sztuką” i „Gra z wyobraźnią”) oraz 240 wystaw artystycznych, pokazywanych na całym świecie. Jest też laureatem 37 prestiżowych konkursów projektowych, krajowych i zagranicznych.

Na PK prowadzi wykłady i zajęcia dla studentów kierunków: inżynieria wzornictwa przemysłowego, inżynieria materiałowa oraz dla słuchaczy studiów podyplomowych. Wykładał, prowadził warsztaty i seminaria również na uniwersytecie w Hangzhou, w Chinach (2007 r.), w Kanadzie — w College’u Sztuki i Projektowania w Toronto (Ontario, 2009 r., 2012 r.) i na Uniwersytecie w Toronto (2014 r., 2015 r.), w Stanach Zjednoczonych — na Uniwersytecie Stanu Pensylwania w Indianie (2010 r.), także w Krakowskiej Akademii im. Andrzeja Frycza Modrzewskiego (2005–2013) i w Małopolskiej Wyższej Szkole Zawodowej. Jest promotorem 254 prac dyplomowych z zakresu informatyki, grafiki komputerowej, multimedialnych, inżynierii biomedycznej oraz wzornictwa przemysłowego.

Poza działalnością naukową i artystyczną podejmuje na uczelni ożywioną działalność organizacyjną. Zasiadał w Komisji ds. Promocji Wydziału Mechanicznego PK. Z jego inicjatywy na terenie kampusu WM w Czyżynach powstały trzy galerie sztuki (w 2010 r., 2017 r. i 2021 r.). Prezentowane

są w nich wystawy wybitnych polskich artystów, ale i projekty i prace dyplomowe studentów inżynierii wzornictwa przemysłowego. Ponadto brał udział w pracach Komitetu ds. Jubileuszu 70-lecia PK. Zasiada w Radzie Programowej Radia „Nowinki” (czwarta kadencja), od 2023 r. będąc przewodniczącym. Jest członkiem Rady Programowej Galerii „Gil” (od 2018 r.) i Rady Muzeum PK. Od kilkunastu lat współpracuje z konsulatami generalnymi w Toronto i w Nowym Jorku oraz ambasadą RP w Dublinie.

Był wielokrotnie nagradzany — w 2005 r. otrzymał nagrodę ministra spraw zagranicznych, pięciokrotnie został laureatem nagrody rektora PK (trzykrotnie nagroda indywidualna za osiągnięcia naukowe i dwukrotnie zespołowa za działalność organizacyjną). Uhonorowany medalem „Zasłużony Kulturze Gloria Artis” (brązowym w 2016 r. i srebrnym w 2020 r.), odznaką „Honoris Gratia”, Srebrnym Krzyżem Zasługi i Złotym Krzyżem Zasługi oraz złotym medalem „Za Długoletnią Służbę”.

Jest członkiem Polskiego Towarzystwa Stereologicznego (członek zarządu), Międzynarodowego Towarzystwa Naukowego ESPERE, Związku Polskich Artystów Plastyków, Związku Polskich Artystów Fotografików, Stowarzyszenia Dziennikarzy RP, Stowarzyszenia Artystycznego POLART oraz Stowarzyszenia „Ogrody Sztuki” (wiceprezes), China International Design Educator Association i paryskiego Les Arts Decoratifs.

Pozostaje w związku z lekarką okulistką. Ma syna Piotra, który mimo że ukończył Uniwersytet Ekonomiczny, również zajmuje się projektowaniem graficznym. Lubi muzykę, podróże, jazdę na rowerze i nartach oraz pływanie i tenis.

Nominacje pracowników PK

Dr hab. inż. Janusz Bohatkiewicz, prof. PK, pracownik Wydziału Inżynierii Lądowej PK został powołany 27 lutego na stanowisko dyrektora Instytutu Badawczego Dróg i Mostów w Warszawie.

Jest absolwentem PK. Na PK uzyskał stopień doktora nauk technicznych w 1999 r. i doktora habilitowanego w 2018 r. W latach 2016–2021 kierował Katedrą Dróg i Mostów Politechniki Lubelskiej, obecnie pracuje na stanowisku profesora w Katedrze Dróg, Kolei i Inżynierii Ruchu PK. Jest m.in. członkiem Rady Naukowej przy Generalnym Dyrektorzem Dróg Krajowych i Autostrad oraz Rady Naukowej IBDiM.

Dr inż. arch. Bartosz Dendura — pracownik Wydziału Architektury PK został powołany do Komisji Zrównoważonego Rozwoju w Międzynarodowej Unii Architektów, międzynarodowej organizacji, reprezentującej architektów.

Jest absolwentem Wydziału Architektury PK (2007 r.); studiował też w College of Architecture and Design na Uniwersytecie Tennessee w Stanach Zjednoczonych. Doktorat uzyskał w 2017 r. na PK. Na PK pracuje od października 2018 r., pełni funkcję kierownika Zespołu Architektury Użyteczności Publicznej w Katedrze Architektury Miejsc Pracy, Sportu i Usług na WA (od 2023 r.). Prowadzi też Pracownię Architektoniczną Studio4SPACE.

Dr hab. inż. Paweł Pławiak, prof. PK, pracownik Wydziału Informatyki i Telekomunikacji PK został 8 lutego br. powołany ponownie na stanowisko zastępcy dyrektora ds. naukowych Instytutu Łączności — Państwowego Instytutu Badawczego.

Jest absolwentem AGH (2012 r.). Stopień doktora uzyskał w AGH w 2016 r., a stopień doktora habilitowanego — w 2020 r. na Politechnice Śląskiej. Na PK pracuje od października 2013 r. Jest też zatrudniony w Instytucie Informatyki Teoretycznej i Stosowanej PAN. Pełnił funkcję zastępcy kierownika Katedry Informatyki, kierownika Katedry Teleinformatyki, od 1 stycznia 2021 r. jest dziekanem Wydziału Informatyki i Telekomunikacji PK.

WSPOMNIENIE

Janusz Majewski

Należał do najbardziej znanych polskich twórców filmowych. Janusz Majewski — wybitny polski reżyser, scenarzysta, pisarz, wieloletni prezes Stowarzyszenia Filmowców Polskich, rektor Warszawskiej Szkoły Filmowej i członek Polskiej Akademii Filmowej — zmarł 10 stycznia 2024 r., w wieku 92 lat. Był absolwentem Wydziału Architektury Politechniki Krakowskiej i Wydziału Reżyserii Państwowej Wyższej Szkoły Filmowej, Telewizyjnej i Teatralnej im. Leona Schillera w Łodzi. Politechnika Krakowska nadała mu tytuł Złotego Wychowanka w 2016 r. Stowarzyszenie Wychowanków PK ostatnio gościło Go na Politechnice 6 października 2022 r.

Janusz Marian Majewski (pseud. Patrick G. Clark) urodził się 5 sierpnia 1931 r. we Lwowie. W 1955 r. ukończył studia na Wydziale Architektury Politechniki Krakowskiej. Tematem jego pracy dyplomowej był projekt wytwórni filmów fabularnych, konsultowany przez wykładowcę Państwowej Wyższej Szkoły Filmowej i Teatralnej oraz znanego operatora Stanisława Wohla. Edukację kontynuował na Wydziale Reżyserii Państwowej Wyższej Szkoły Filmowej, Telewizyjnej i Teatralnej im. Leona Schillera w Łodzi. Studiował do 1960 r.

Karię rozpoczynał jako autor scenografii filmowych. W 1961 r. zrealizował pierwszy film

dokumentalny „Zabawa”, zaś debiutował filmem fabularnym „Sublokator”. Wyreżyserował ponad 50 filmów fabularnych (był także autorem scenariuszy), m.in.: „Album Fleischera”, „Pojedynek”, „Czarna suknia”, „Lokis. Rękopis profesora Wittembacha”, „Zazdrość i medycyna”, „Zakłęte rewiry”, „Sprawa Gorgonowej”, „Lekcja martwego języka”, „C.K. Dezerterzy”, „Złoto dezerterów”, „Mała matura 1947”, „Ekscentrycy, czyli po słonecznej stronie ulicy”, „Czarny mercedes”. Wiele jego filmów zostało nagrodzonych na międzynarodowych festiwalach filmowych.

Osobnym rozdziałem w reżyserskim dorobku Janusza Majewskiego był teatr telewizji. Przygotował ponad 40 premier, przenosząc na scenę m.in. utwory Moliera, Mikołaja Gogola, Alberta Camusa, Agathy Christie, Zofii Nałkowskiej, Jerzego Szaniawskiego i własne. W 2001 r. ukazała się autobiograficzna

książka „Retrospektywa”, zaś w 2006 r. — „Ostatni klaps”. Od 2011 r. Janusz Majewski publikował w wydawnictwie „Marginesy”, którego nakładem ukazały się jego książki: „Mała matura”, „Fotografia smaku” (książka jest wspólnym dziełem J. Majewskiego i jego żony Zofii Nasierowskiej), „Siedlisko”, „Zima w Siedlisku”, tom opowiadań „Ekshibicjonista”, „Glacier Express 9.15”, „Czarny mercedes”, „Ryk kamiennego lwa” i zbiór „Małeńka”.

W latach 1969–1991 był wykładowcą w Państwowej Wyższej Szkole Filmowej w Łodzi, gościnnie wykładał także w Stanach Zjednoczonych. Przez dwie kadencje, w latach 1983–1990, pełnił funkcję prezesa Zarządu Głównego Stowarzyszenia Filmowców Polskich, a w latach 1987–1991 był członkiem Komitetu Kinematografii. Członek Polskiej Akademii Filmowej. Od 2012 r. rektor Warszawskiej Szkoły Filmowej.

Otrzymał Krzyż Oficerski Orderu Odrodzenia Polski za wybitne zasługi dla rozwoju polskiej kinematografii (2001 r.), nagrodę „Orzeł” „za osiągnięcia życia” (2012 r.), Krzyż Komandorski Orderu Odrodzenia Polski za wybitne zasługi dla kultury narodowej, osiągnięcia w twórczości artystycznej i działalności dydaktycznej (2013 r.).

*Izabela Paluch
prezes SWPK*

Marian Dudek

Z wielkim smutkiem społeczność PK przyjęła wiadomość o śmierci inż. Mariana Dudka, wieloletniego pracownika administracji centralnej Politechniki Krakowskiej, kierownika Działu Aparatury i Zaopatrzenia Ogólnego.

Marian Dudek urodził się 30 października 1945 r. w Krakowie. Z wykształcenia był inżynierem elektrykiem, absolwentem Akademii Górniczo-Hutniczej (1972 r.). Pracę na Politechnice Krakowskiej rozpoczął w 1973 r. W Dziale Aparatury, Maszyn i Urządzeń PK był zatrudniony do 1989 r. W latach 1990–1998 pełnił obowiązki kierownika Działu Administracyjnego Obiektu Zabytkowego Wydziału Architektury na Kanoniczej 1. Od 1998 r. aż do przejścia na emeryturę w 2011 r. był zatrudniony w Dziale Aparatury i Zaopatrzenia Ogólnego PK. Uczestniczył w pracach rektorskich komisji — likwidacyjnej i inwentaryzacyjnej. Został wyróżniony Honorową Odznaką PK (1985 r.) i Srebrnym Krzyżem Zasługi (2001 r.).

Był pomysłodawcą i orędownikiem założenia Galerii Sztuki „Kanonicza 1” i Teatru Zależnego. Do czasu przejścia na emeryturę, a nawet kilka lat dłużej starał się brać udział

w działalności kulturalnej, zwłaszcza wspierając swą techniczną wiedzą sceniczne wydarzenia. Bywał więc tu elektroakustykiem, pomocnikiem scenografa i czerpał z tych zajęć wielką satysfakcję, a artyści, z którymi pracował, okazali Mu sympatię i szacunek.

Zmarł 6 lutego 2024 r. Został pochowany na cmentarzu w Podgórkach Tynieckich 9 lutego 2024 r. W imieniu Zarządu i członków Stowarzyszenia Teatrów Nieinstytucjonalnych STEN żegnała Go Ziuta Zająćówna:

Żegnamy dziś naszego wieloletniego przyjaciela, inicjatora założenia przed wielu laty Sceny Teatru Zależnego Politechniki Krakowskiej. To dzięki jego inicjatywie, uporowi i miłości do sztuki możemy działać do dziś na Kanoniczej 1.

W naszym stowarzyszeniu byłeś oświetleniowcem, akustykiem, a także parę razy aktorem, czego bardzo nie lubiłeś, ale w czym byłeś po prostu dobry, bo byłeś „sobą” też na scenie. Byłeś pełnym ciepła i życzliwości człowiekiem, wspierającym młodych, kibicującym naszym artystycznym przedsięwzięciom i dla mnie pierwszym wnikliwym krytykiem i recenzentem. (...)

Wielokrotnie zwyciężałeś zmagania z chorobami i tym razem też mieliśmy nadzieję, że uda Ci się wygrać tę walkę. Twoja śmierć zaskoczyła nas wszystkich i pogrążyła w ogromnym smutku.

Nie lubiłeś smutnych spektakli i smutnych uroczystości, będziemy więc uczyć się wdzięczności za wszystko, co nam dałeś przez te lata, Na zawsze pozostaniesz w naszych sercach.

Chciałabym, żeby sala teatralna na Kanoniczej nosiła Twoje imię, bo byłeś osobą, która swoje techniczne wykształcenie i zdolności łączyła z pasją do teatru, do sztuki, do młodych artystów, którzy szukają swojej drogi w niezależnych przedsięwzięciach, a taka postawa byłaby dobrym przykładem dla innych. (...)

Wieczne odpoczywanie, racz mu dać, Panie!

Wspólnie z Zakładem MAN Trucks w Niepołomicach

Dodatkową szansę naukowego i zawodowego doskonalenia zyskali studenci i pracownicy Wydziału Mechanicznego i Wydziału Inżynierii Lądowej Politechniki Krakowskiej. Porozumienie o współpracy pomiędzy PK i MAN Trucks Sp. z o.o., zawarte 6 lutego, pozwala na prowadzenie wspólnych badań naukowych i analiz technologicznych. W edukacyjnym pakiecie jest możliwość korzystania ze specjalistycznych szkoleń, wizyt studyjnych, staży w nowoczesnym zakładzie spółki MAN Trucks w Niepołomicach, będącym jedną z najnowocześniejszych montowni ciężarówek na świecie. Firma oferuje studentom możliwość uczestniczenia w swoich projektach i podejmowania w pracach dyplomowych rzeczywistych problemów inżynierskich, istotnych w jej działalności.

Specjaliści z zakładów Spółki MAN będą z kolei prowadzić wybrane zajęcia dydaktyczne, a wspólnie z kadrą akademicką PK — dualne formy kształcenia. Z drugiej strony, niepołomiccki zakład, pracodawca dla 4 tys. pracowników, liczy na wsparcie naukowców PK we wdrażaniu bieżących projektów. We współpracy z uczelnią

Prezes dr Richard Slovák (w środku) i rektor PK prof. Andrzej Szarata podpisują umowę; z lewej: Bogdan Lis

dostrzega szansę na pozyskanie studentów zainteresowanych pracą, w przyszłości wykwalifikowanych pracowników.

Zapisy porozumienia są szczególnie atrakcyjne dla słuchaczy kierunków: pojazdy samochodowe; środki transportu i logistyka; mechanika i budowa maszyn; inżynieria produkcji; transport; automatyka i robotyka. Dziekan Wydziału Mechanicznego prof. Jerzy Śladek, który będzie głównym realizatorem porozumienia ze strony Politechniki Krakowskiej, uważa, że kontakt z nowoczesnym przedsiębiorstwem i innowacyjnymi

rozwiązaniami w dziedzinie przemysłu motoryzacyjnego to rękojmią dobrej jakości kształcenia studentów PK i doskonalenia warsztatu pracowników Wydziału Mechanicznego.

Zainteresowania partnerów umowy koncentrują się na następujących zagadnieniach: wsparcie procesów logistycznych i technologicznych; optymalizacja procesów produkcyjnych; elektromobilność i zastosowanie różnych źródeł napędu pojazdów samochodowych; badania i modernizacja konstrukcji silników; sterowanie i układy automa-

tyki w nowoczesnych silnikach tłokowych; precyzyjne pomiary współrzędnościowe, kalibracja systemów kontroli jakości; bezpieczeństwo ruchu w pojazdach ciężarowych z uwzględnieniem ochrony pieszych; autonomiczne samochody ciężarowe.

Dokument porozumienia podpisali rektor Politechniki Krakowskiej prof. Andrzej Szarata, prezes zarządu MAN Trucks dr Richard Slovák i członek zarządu spółki ds. personalnych Bogdan Lis. Uroczystość odbyła się w Sali Senackiej PK.

(mas)

PK i Urząd Statystyczny w Krakowie

Realizację projektów naukowo-badawczych, działania służące promocji obu instytucji, ale również współpracę w zakresie programów studiów przewiduje umowa zawarta pomiędzy PK i Urzędem Statystycznym w Krakowie. Rektor PK prof. Andrzej Szarata i Agnieszka Szlubowska, dyrektor Urzędu Statystycznego w Krakowie podpisali ją 1 lutego br.

Strony ustaliły szeroki zakres współpracy. Będzie ona realizowana m.in. poprzez edukację studentów i poszerzenie wiedzy pracowników naukowych PK dzięki zasobom statystyki publicznej,

wspólne prowadzenie projektów naukowo-badawczych i projektów badawczo-rozwojowych. Przewidziano również organizowanie praktyk i staży studenckich. Obie instytucje będą mogły wspólnie ubiegać się o granty na badania naukowe, współorganizować konferencje, sympozja, seminaria, warsztaty i szkolenia. Przewidziano także współpracę w tworzeniu publikacji naukowych, popularyzatorskich i promocyjnych.

(bk)

Agnieszka Szlubowska, dyrektor US w Krakowie i rektor PK Andrzej Szarata. Fot.: Jan Zych

Na Politechnice Krakowskiej uruchomiono Laboratorium Aerodynamiki Środowiskowej

Kierunek: strefa czystego powietrza

Na tę inwestycję długo czekano. Laboratorium Aerodynamiki Środowiskowej, nowa jednostka na Wydziale Inżynierii Lądowej Politechniki Krakowskiej, zostało otwarte 30 stycznia 2024 r. Obiekt znajduje się na terenie kampusu uczelni w Czyżynach, przy al. Jana Pawła 37. Zwraca uwagę ze względu na walory architektoniczne, ale przede wszystkim — możliwości badawcze (o genezie i ofercie LAŚ pisaliśmy w nr 12/2023 „NP”). W tunelach aerodynamicznych laboratorium obok klasycznych badań z zakresu inżynierii wiatrowej (dotyczące wpływów środowiskowych, klimatycznych na obiekty, konstrukcje inżynierskie, elementy infrastruktury technicznej, choćby w kontekście bezpieczeństwa i niezawodności) prowadzić można eksperymentalne prace i symulacje, które pomogą w opracowaniu metod zwalczania smogu na terenach zurbanizowanych.

Przewietrzanie miast, jak podkreślał rektor PK, prof. Andrzej Szarata, w mowie wygłoszonej z okazji uruchomienia LAŚ, to bardzo ważny nurt badawczy, zwłaszcza z perspektywy mieszkańców Małopolski i regionów, które borykają się z zanieczyszczeniem powietrza. Słowa uznania rektor skierował do prof. Andrzeja Flaga, gdyż to dzięki jego wiedzy, doświadczeniu i samozaparciu udało się doprowadzić proces inwestycyjny do końca. LAŚ to dzieło nowoczesne i oryginalne — także infrastruktura badawcza laboratorium została zaprojektowana przez zespół prof. Andrzeja Flaga i wykonana przez polskie firmy.

Uroczyste przecięcie wstęgi, od prawej: kierownik projektu LAŚ Andrzej Flaga, wicemarszałek województwa małopolskiego Józef Gawron, dziekan Wydziału Inżynierii Lądowej Lucyna Domagała i rektor PK Andrzej Szarata

Andrzej Flaga przedstawił najważniejsze wyzwania badawcze LAŚ

Dr hab. inż. Lucyna Domagała, prof. PK, dziekan Wydziału Inżynierii Lądowej PK, doceniając odważne decyzje władz uczelni, wspierających wizję prof. Andrzeja Flaga, zwróciła uwagę, że otwarcie LAŚ to moment ukoronowania wieloletnich zmagania, ale i znakomita perspektywa rozwoju kadry naukowej PK i współpracy z różnymi środowiskami czy z wieloma branżami (nie tylko budowlaną, ale np. komunikacyjną, związaną z ochroną środowiska, produkcją maszyn, energetyczną), ale też szansa na udaną współpracę z jednostkami samorządowymi. Dzięki LAŚ i zespołowi naukowemu prof. Andrzeja Flaga będzie można realizować zaawansowane przedsięwzięcia badawcze w zakresie strategii bardziej zrównoważonego rozwoju regionu, a zatem i poprawy jakości życia jego mieszkańców. —

Otwarcie LAŚ to oczywiście sukces i powód

do dumy dla wydziału i uczelni, ale mamy też świadomość, że to dopiero początek długiej drogi... — mówiła Lucyna Domagała.

Do licznie zgromadzonych zwrócił się także prof. Andrzej Flaga, twórca polskiej szkoły inżynierii wiatrowej, kierownik projektu budowy LAŚ. W swoim wystąpieniu scharakteryzował współczesne wyzwania inżynierii wiatrowej, podkreślając interdyscyplinarny charakter badań, wśród których priorytetem zyskuje poprawa warunków arosanitarnych w miastach

(zwłaszcza przewietrzanie i redukcja smogu) czy badania nad turbinami wiatrowymi jako źródłem czystej energii. Przypomniał, że pionierskie badania modelowe w tym zakresie zostały zrealizowane jeszcze w Laboratorium Inżynierii Wiatrowej, utworzonym w 2001 r., za kadencji rektora PK prof. Kazimierza Flaga. — *Największe osiągnięcie, jakim się możemy pochwalić, to mapa dynamicznego przewietrzania miasta Krakowa i okolic — przekonywał. — Opatentowaliśmy własne rozwiązania!* Wyjaśnił, że powstaje monografia dokumentująca współpracę z firmami w tworzeniu LAŚ, a wyniki zostaną zaprezentowane ekspertom podczas kolejnej Międzynarodowej Konferencji „Wpływy Środowiskowe na Budowle i Ludzi” (EEBP X), która odbędzie się we wrześniu tego roku na PK.

Na współpracę z LAŚ liczą firmy i władze miast. Na zdjęciu: burmistrz Żywca Antoni Szlagor (z prawej) z rektorem PK Andrzejem Szarata

O poszczególnych etapach prac związanych z budową LAŚ — od pomysłu w 2016 r. do uruchomienia w 2024 r. — poinformował dr inż. arch. Łukasz Flaga. Inwestycja pochłonęła ponad 34 mln złotych, z czego 17,5 mln stanowiły środki unijne, pozyskane przez uczelnię z Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Małopolskiego na lata 2014–2020. Pozostała część kwoty pochodziła z budżetu Politechniki i Wydziału Inżynierii Lądowej PK. Wykonawcą obiektu jest Zakład Techniczno-Budowlany Polbaw Sp. z o.o.

Nowe laboratorium już w dniu otwarcia mogło się pochwalić listami intencyjnymi dotyczącymi współpracy i wykorzystania jego aparatury badawczej do komercyjnych celów. Chęć taką zadeklarowały firmy Fakro i Maspex, BIM Atelier, władze miasta Żywca oraz Polski

Związek Narciarski (o współpracy LAŚ i PZN piszemy na s. 14). W laboratorium gościom zaprezentowano tunele aerodynamiczne i stanowiska badawcze. A miłą niespodzianką był występ skrzypaczki Agnieszki Matusik.

Uroczystość otwarcia LAŚ zaszczycili: wojewoda małopolski Krzysztof Klęczar, wicemarszałek województwa małopolskiego Józef Gawron, p.o. przewodniczącego Rady Miasta Krakowa Artur Buszek; władze współpracujących z PK miast — Leszek Świder — burmistrz Rabki-Zdrój i Antoni Szlagor — burmistrz Żywca, także wiceprezes Polskiego Komitetu Olimpijskiego Adam Konopka i przedstawiciele Polskiego Związku Narciarskiego. Obecni byli reprezentanci środowiska akademickiego: Uniwersytetu Rolniczego w Krakowie,

W LAŚ zrealizowano 18 stycznia audycję Radia Kraków „Godziny rektorskie”. W debacie prowadzonej przez redaktora Jacka Bańkę wzięli udział rektorzy krakowskich uczelni (od lewej): dr hab. Stanisław Mazur, prof. UEK (UEK), dr hab. inż. Sylwester Tabor, prof. URK (UR), prof. Jerzy Lis (AGH), prof. Wojciech Widłak (AM), prof. Andrzej Bednarczyk (ASP) i prof. Andrzej Szarata (PK). Rozmawiali o oczekiwaniach, które wobec nowych władz samorządowych mają uczelnie. Rektor PK Andrzej Szarata postulował, by zwrócić większą uwagę na potrzeby studentów jako mieszkańców miasta

Akademii Górniczo-Hutniczej, Politechniki Śląskiej, Politechniki Bydgoskiej, Politechniki Lubelskiej, Politechniki Opolskiej, Politechniki Częstochowskiej, Politechniki Warszawskiej i Politechniki Rzeszowskiej, Polskiego Stowarzyszenia Inżynierii Wiatrowej oraz Instytutu Ceramiki i Materiałów Budowlanych Sieci Badawczej Łukasiewicz. Reprezentowane były firmy: Fakro SA, Bertold, BIM Atelier Sp. z o.o., ERBET Sp.z.o.o., ERBUD International Sp.z.o.o., Mo-taEngil CU SA, Sweco Polska Sp. z o.o., Atlas Word Polska Sp. z o.o., Zakład Techniczno-Budowlany Polbau Sp. z o.o. i inne. Przybyły także władze Politechniki Krakowskiej, wydziałów, jednostek pozawydziałowych i administracji uczelni.

(K.T.)

Zdjęcia: Jan Zych

29 lutego Cedric Peltier (drugi od lewej), konsul generalny Francji w Krakowie zwiedzał LAŚ w towarzystwie Łukasza Flagi oraz rektora PK Andrzeja Szaraty

LAŚ PK i Polski Związek Narciarski będą współpracować

Przez wspólne innowacje po medale

Polski Związek Narciarski będzie korzystał z infrastruktury Laboratorium Aerodynamiki Środowiskowej Politechniki Krakowskiej. Wspólne badania mają pomóc udoskonalić metody treningu zawodników w konkurencjach zimowych. W pierwszej kolejności powinna na tym skorzystać kadra skoczków narciarskich. List intencyjny w sprawie współpracy pomiędzy Politechniką Krakowską i Polskim Związkiem Narciarskim podpisali 5 marca prezes PZN Adam Małysz i sekretarz PZN Jan Winkiel oraz prorektor PK dr hab. inż. arch. Tomasz Kapecki, prof. PK. Spotkanie wraz konferencją prasową odbyło się w nowo otwartym obiekcie LAŚ.

Adam Małysz podkreślał, że w sporcie wyczynowym sukces jest pochodną

pracy samego zawodnika, trenerów, specjalistów oraz... instytucji naukowo-badawczych. W państwach, które wiodą prym w sportach zimowych, od lat obserwujemy wyścig technologiczny, a Centrum Innowacji PZN dopiero wkracza na tę drogę.

Pierwszy wspólny projekt naukowy PK i Centrum Innowacji PZN będzie polegał na stworzeniu stanowiska do badania wybicia zawodnika z progu skoczni oraz oporu aerodynamicznego pozycji sportowca. Planowane są też badania dotyczące dyscyplin takich jak narciarstwo i snowboard.

Otwarte zaledwie dwa miesiące temu LAŚ prowadzi badania z zakresu inżynierii wiatrowej, inżynierii śniegowej i inżynierii środowiska, m.in. analizy wpływów środowiskowych i klimatycznych (takich jak gwałtowny wiatr, nawalne deszcze czy obfity śnieg) na konstrukcje, budynki i ludzi; z zakresu

Od lewej: dziekan WIL PK Lucyna Domagała, prorektor PK Tomasz Kapecki i prezes PZN Adam Małysz oraz sekretarz PZN Jan Winkiel

przewietrzania miast, transportu zanieczyszczeń, dynamicznego oddziaływania na smog. Można tu testować innowacyjne rozwiązania dla energetyki wiatrowej, rynku materiałów i produktów budowlanych czy prowadzić szkolenia i treningi sportowców czy służb ratowniczych w zmiennych warunkach pogodowych. W przeszłości ze wsparcia politechnicznych specjalistów od wiatru korzystali m.in. narciarz ekstremalny Jędrzej Dobrowolski i snowboardzista Michał Pawlikowski.

(m)

Zdjęcia: Jan Zych

Konferencja prasowa Adama Małysza

Politechnika i „Cogiteon” zawarły porozumienie

PK zawarła porozumienie o współpracy z Małopolskim Centrum Nauki „Cogiteon” w Krakowie — instytucją kultury, której misją jest popularyzacja wiedzy, rozbudzenie zainteresowania nauką i angażowanie w projekty szerokiego grona odbiorców. Dokument został podpisany 26 stycznia br. przez rektora PK prof. Andrzeja Szarotę i Piotra Szymańskiego, dyrektora MCN „Cogiteon”.

Politechnika Krakowska udzieli wsparcia merytorycznego, a także godzi się na wykorzystanie swojego dorobku w dziedzinie nauk inżynieryjno-technicznych, a także nauk pokrewnych, szczególnie specjalistycznej wiedzy pozwalającej na tworzenie i prowadzenie pracowni, laboratoriów i wystaw. Uczelnia i „Cogiteon” będą też wspólnie organizować szkolenia i wystawy,

realizować projekty i przedsięwzięcia upowszechniające naukę. W misję edukacyjną włączyły się w szczególności cztery wydziały PK: Wydział Inżynierii Elektrycznej i Komputerowej, Wydział Inżynierii i Technologii Chemicznej, Wydział Inżynierii Środowiska i Energetyki oraz Wydział Mechaniczny, zobowiązując się do współpracy w działaniach promocyjno-marketingowych w kontekście dyscyplin, które są dla nich wiodącymi. Oznacza to m.in. konsultacje i doradztwo (np. w przygotowywaniu nowych scenariuszy zajęć dla dzieci i młodzieży), współpracę pracowników naukowych PK w popularyzacji wyników badań naukowych. Umowa zezwala również na dostęp do laboratoriów uczelni pod opieką i we współpracy z osobami za nie

odpowiedzialnymi. Co ważne, we współpracy z „Cogiteonem” zostaną też zaangażowani studenci — członkowie politechnicznych kół naukowych.

MCN „Cogiteon” podkreśla swój związek z regionem, realizując m.in. projekt „Wielcy z Małopolski”. Gości zaprasza na wystawę stałą pt. „Człowiek i jego marzenia”. W obiekcie będzie też można zwiedzać wystawy czasowe, korzystać z laboratoriów i pracowni tematycznych, sal konferencyjnych, specjalnych stref pokazów popularnonaukowych, a także restauracji i kawiarni. Do „Cogiteonu” należy park z naukowym placem zabaw oraz pierwszy w Krakowie ogólnodostępny ogród na dachu.

(bk)

W styczniu publicznie przedstawiono efekt prac badawczych zespołu Katedry Pojazdów Samochodowych PK

Mamy silnik spalinowy zasilany wodorem

29 stycznia 2024 r. na Wydziale Mechanicznym Politechniki Krakowskiej PK zademonstrowano innowacyjne rozwiązanie opracowane przez zespół badaczy z Katedry Pojazdów Samochodowych PK, pod kierunkiem prof. Marka Brzeżańskiego — tłokowy silnik spalinowy, przystosowany do zasilania wodorem.

Prezentację poprzedził wykład prof. Marka Brzeżańskiego. Rozważano zastosowanie wodoru jako paliwa przyszłości w motoryzacji oraz przypomniano prace, które w tej dziedzinie prowadzą naukowcy PK. Po prezentacji twórcy odpowiadali na szczegółowe pytania, wskazywali na problemy badawczo-rozwojowe, na które się natknęli i zarysowali kierunki zastosowania silników typu ICE-H₂, podkreślając, że sprawdzają się one w intensywnym użytkowaniu jako źródło napędu np. statków, autobusów i ciężarówek.

Wodór jako paliwo to szansa na dekarbonizację transportu. Jeżeli produkcja „zielonego” wodoru zostanie upowszechniona, to w okresie przejściowym ewolucji motoryzacyjnej można będzie go stosować do tłokowych silników spalinowych. Największą zaletą tego rozwiązania są korzyści dla ludzi i środowiska – brak emisji toksycznych składników spalin oraz dwutlenku węgla.

Politechnika Krakowska badania nad spalaniem wodoru w tłokowych silnikach spalinowych prowadzi od lat 80. XX wieku. Zapoczątkował je zespół kierowany przez prof. Czesława Kordzińskiego w ówczesnym Instytucie Pojazdów Samochodowych i Silników Spalinowych. (Pracownicy prezentowali swe osiągnięcia m.in. podczas konferencji poświęconych energii wodorowej w 1980 r. w Tokio oraz w 1984 r. w Toronto). Prace badaczy z PK nabrały dynamiki na początku drugiej dekady XXI w. Zaowocowały one m.in. opracowaniem instalacji do wykorzystywania odpadowego wodoru do celów energetycznych i skonstruowaniem przemysłowych silników,

Fot.: Jan Zych

zasilanych wodorem. Przeprowadzono badania eksploatacyjne tych silników we współpracy ze spółką HORUS-Energia (projekt realizowano w ramach Programu Operacyjnego Innowacyjna Gospodarka).

Wydział Mechaniczny PK współpracuje także z koncernami branży motoryzacyjnej. W 2018 r. prowadzono badania eksploatacyjne samochodu Toyota Mirai, wyposażonego w ogniwa paliwowe zasilane wodorem. Testy wykonano w Berlinie. Na początku 2019 r. w komorze termoklimatycznej Laboratorium Badań Technoklimatycznych i Maszyn Roboczych przeprowadzono badania eksploatacyjne samochodu Toyota Mirai I generacji. Badania eksploatacyjne samochodu Toyota Mirai II generacji przeprowadzono w 2022 r.

Od 2020 r. w Katedrze Pojazdów Samochodowych WM PK trwają prace nad układem wtryskowym tłokowych silników spalinowych, zasilaniem wodorem oraz

systemem sterowania i systemami bezpieczeństwa. Projekt „Adaptacja nowoczesnego silnika o zapłonie samoczynnym do zasilania wodorem” realizowany jest z firmą HORUS-Energia i kończy się w 2024 r. W ubiegłym roku przystosowano 5-cylindrowy, przemysłowy silnik marki Scania do zasilania wodorem i to właśnie on stał się bohaterem styczniowego pokazu na WM PK.

W prezentacji innowacyjnego rozwiązania wynalazców z Wydziału Mechanicznego wzięli udział m.in. rektor PK prof. Andrzej Szarata, władze dziekańskie Wydziału Mechanicznego z dziekanem prof. Jerzym Sładkiem na czele, członkowie obradującej na PK Rady Naukowej Instytutu Badań i Rozwoju Motoryzacji BOSMAL Sp. z o.o oraz dziennikarze.

O efekcie prac badawczych pracowników Katedry Pojazdów Samochodowych PK głośno było w mediach lokalnych i krajowych.

(mas, bk)

Nagroda ministra nauki dla Julii Radwan-Pragłowskiej

Dr inż. Julia Radwan-Pragłowska, zatrudniona na Wydziale Inżynierii i Technologii Chemicznej PK, w Katedrze Biotechnologii i Chemii Fizycznej, otrzymała nagrodę ministra nauki za znaczące osiągnięcia w działalności naukowej. Doceniono jej prace z zakresu mikrofalowej syntezy i badania właściwości nowych biomateriałów chitozanowych jako uniwersalnych

wyrobów medycznych. Badania stały się podstawą obronionego w 2022 r. doktoratu (promotorem był prof. Dariusz Bogdał).

Uroczyste spotkanie, podczas którego minister nauki Dariusz Wieczorek wręczył nagrody laureatom, odbyło się 18 lutego, w przeddzień Święta Nauki Polskiej, w auli Politechniki Warszawskiej.

Okazją do uhonorowania przedstawicieli środowiska naukowego i akademickiego jest obchodzony 19 lutego, w rocznicę urodzin Mikołaja Kopernika, Dzień Nauki Polskiej.

(r.)

70 studenckich pomysłów na nowy budynek dla Wydziału Architektury

KATARZYNA TYŃSKA

Od lat na Wydziale Architektury PK myśli się o rozbudowie siedziby przy ulicy Podchorążych 1. Zabytkowy pałac w Łobzowie, pochodzący z czasów Kazimierza Wielkiego, do XIX w. był wielokrotnie przekształcany, a w posiadaniu PK znajduje się od 1945 r. I choć w 1994 r. został zmodernizowany i przystosowany na potrzeby akademickie, to wciąż na uczelni odczuwa się pewien niedosyt. W lipcu ubiegłego roku ogłoszono międzynarodowy konkurs, którego zadaniem było opracowanie architektoniczno-urbanistycznej koncepcji nowego obiektu — wielofunkcyjnego budynku dydaktycznego, zlokalizowanego właśnie w sąsiedztwie zabytkowego pałacu, dokładnie na jego zapole (Konkurs „Łobzów Courtyard”). Postawiono na dopełnienie

Piotr Mazur, laureat I miejsca

Projekt Piotra Mazura, I nagroda

możliwości dotychczasowej siedziby: brakuje sal warsztatowych i modelarskich oraz wielofunkcyjnej auli wystawienniczo-wykładowej, przydałyby się też dodatkowe strefy relaksu.

Konkurs zaadresowano do studentów — najważniejszych użytkowników. Jak tłumaczy dr inż. arch. Paweł Żuk, adiunkt w Katedrze Projektowania Architektonicznego WA PK, opiekun studenckiego projektu ocenionego najwyżej w konkursie „Łobzów Courtyard”: — *Studenci są niezwykle kreatywnymi młodymi ludźmi, ich pomysły noszą świeże spojrzenie, a projektując przestrzeń uczelni, potrafią*

najlepiej zdefiniować potrzeby użytkowników. Oczami wyobraźni widzą siebie w tej przestrzeni, wiedzą, czego im brakuje. W konkursie ważne jest i to, by spoglądać w przyszłość, a profesjonalści często nadmiernie polegają na tym, co już było. Poziom trudności konkursowego zadania projektowego uważa za wysoki. — Z jednej strony mieliśmy onieśmielający, wymuszający odniesienie się kontekst historyczny pałacu królewskiego w Łobzowie, z drugiej strony — wynikającą z charakteru konkursu potrzebę wyróżnienia się na tle innych. Niezbędne więc było znalezienie równowagi pomiędzy własnym ego

Studenci, projektując przestrzeń uczelni, widzą w niej siebie

Dr inż. arch. Paweł Żuk, adiunkt w Katedrze Projektowania Architektonicznego WA PK, studentem idealnym nazywa laureata I nagrody w tym konkursie, Piotra Mazura: — *To człowiek twórczy i niezwykle pracowity, a przy tym skromny oraz otwarty na opinie z zewnątrz. Często architekci źle reagują na krytykę, obrażają się. W tym projekcie nie ma moich pomysłów. To częsta pokusa prowadzących projekt studencki, żeby przejąć kontrolę, sprowadzając autora do roli kreślarza. Współpraca była szczerą rozmową na temat różnych elementów projektu. Dla mnie to także było cenne doświadczenie.*

Piotr Mazur jest studentem III roku Wydziału Architektury PK. Urodził się i wychowywał w Przemyślu. Jego rodzice pochodzą z Krakowa. Na wybór miejsca studiowania wpłynęła bliskość rodziny i fakt, że zawsze lubił rysować, ale i matematyka szła mu dobrze. Poza tym chciał mieć realny wpływ na otoczenie. Interesuje się wizualizacjami i to z nimi, prócz architektury, wiąże swoją przyszłość. Nagrodę finansową w konkursie przeznaczy na uruchomienie własnej działalności w zakresie architektury i wizualizacji.

Mówi: — Podczas projektowania ważne były idea architektury zrównoważonej i historyczny kontekst. Myśląc o bryle budynku, postawiłem na prostotę, minimalistyczne podejście. Do rozbudowy wybrałem wschodnie skrzydło pałacu. Obecnie jest tam parking oraz budynek należący do Katedry Fizyki. Zieleni w projekcie uznałem za strefę nienaruszalną. Wybrałem konstrukcję z drewna klejonego CLT i GluLam, ponieważ bardzo mi się podoba ciepły charakter, który nadaje wnętrzu drewno, oprócz tego lekka konstrukcja wprowadza dużo światła do środka. Schody, prowadzące na pierwsze piętro, są oddalone od wejścia do budynku, co mogłoby dezorientować, dlatego postawiłem na jaskrawy kolor — w tym przypadku pomarańczowy. Ten sam pomysł zastosowałem w stosunku do ławek i recepcji. Najważniejszym pomieszczeniem w moim projekcie stała się wykładowa sala wielofunkcyjna, przeznaczona dla 260 osób. W zaledwie kilka minut można ją przearanżować, składając miejsca widowni, by uzyskać przestrzeń wystawienniczą czy niezbędną do organizowania różnych spotkań.

a szacunkiem do historii. W projekcie należało pamiętać o otaczającej budynek zieleni, która obecnie jest zaniedbana, a stanowi wartość. — Kolejną trudnością była ograniczona przestrzeń, budynek należało wkomponować w konkretne otoczenie, budowla o zbyt dużej kubaturze całkowicie zniszczyłaby relację pałacu z ogrodem, odciąłaby od światła dziennego istniejącą część budynku, w którym mieści się siedziba uczelni — reasumuje.

Jury obradowało w składzie: prof. Andrzej Szarata, rektor Politechniki Krakowskiej; prof. Kazu Blumfeld Hanada, szef biura architektonicznego „Werkstatt Blumfeld Bau/Kunst” w Berlinie; arch. Marek Kaszyński, przewodniczący Małopolskiej Okręgowej Izby Architektów; arch. Magdalena Buczyńska-Zapała, p.o. prezesa Krakowskiego Oddziału Stowarzyszenia Architektów Polskich; dr inż. arch. Małgorzata Hryniewicz, Wydział Architektury PK (sekretarz konkursu), Weronika Kowalska, Samorząd Studentów na Wydziale Architektury PK. Przewodniczącym był dr inż. arch. Łukasz Stożek, prof. PK, pełnomocnik dziekana Wydziału Architektury PK ds. konkursów studenckich.

Zuzanna Czop, laureatka II miejsca w towarzystwie Weroniki Kowalskiej z Samorządu Studentów WA PK

Projekt Zuzanny Czop, II nagroda

Udział w konkursie zgłosiły 102 osoby (indywidualnie i w zespołach, liczących maksymalnie 4 członków), pochodzące z Polski, ale też z Hiszpanii i Rumunii. Ostatecznie przyjęto 70 prac. Ogłoszenie wyników konkursu nastąpiło 30 stycznia br. W pawilonie konferencyjno-wystawowym PK „Kotłownia” przy ulicy Warszawskiej 24 zgromadzili się laureaci konkursu, opiekunowie prac, studenci, kadra WA PK i goście. Trzy nagrody główne, trzy wyróżnienia oraz nagroda specjalna trafiły do studentów PK.

I nagrodę w wysokości 12 tys. zł otrzymał Piotr Mazur (opiekunem był dr inż. arch. Paweł Żuk z Katedry Projektowania Architektonicznego PK). II nagrodę w wysokości 6 tys. zł odebrała Zuzanna Czop (opiekun: dr inż. arch. Marcin Gierbienis z Katedry Projektowania Architektonicznego PK), a III nagrodę (3 tys. zł) przyznano zespołowi: Eliza Starula, Olga Strejczek, Jakub Miśniakiewicz i Sara Florek (opiekun: dr inż. arch. Łukasz Olma z Katedry Architektury Miejsc Pracy, Sportu i Usług PK). Nagrodę specjalną za

rozwiązania środowiskowe (2 tys. zł) otrzymał zespół w składzie: Kacper Żak, Marta Szleper, Patryk Tatar i Jakub Srogosz (opiekun: dr inż. arch. Filip Suchoń z Katedry Urbanistyki i Architektury Struktur Miejskich). Dwa złote wyróżnienia (po 1 tys. zł) przyznano Martynie Czekańskiej oraz duetowi Zofia Staszal i Sara Bujakowska (opiekunem obydwu projektów był Marcin Gierbienis). Wyróżnienie honorowe zdobył Robert Machura (opiekun: dr inż. arch. Jacek Czubiński, prof. PK z Katedry Historii Architektury i Konserwacji Zabytków). Do projektów, które wzbudziły szczególne zainteresowanie jury, należały również te autorstwa studentów z Politechniki Białostockiej oraz Escuela superior tecnica de arquitectura de Sevilla. Z kolei w głosowaniu o nagrodę publiczności, zorganizowanym na portalu „A&B”, na I miejscu była Aleksandra Pytko z PK (751 głosów). Uroczystość prowadził prof. Tomasz Kozłowski z Katedry Projektowania Architektonicznego PK.

Przewodniczący jury dr inż. arch. Łukasz Stożek, prof. PK, podkreślał, że spośród

Konkursy to część zawodu architekta

— Konkurs „Łobzów Courtyard” uznaję za przedsięwzięcie wyjątkowe. Nie tylko dlatego, że jego temat dotyczył Politechniki Krakowskiej, miejsca pracy. Na pewno największą trudnością było odniesienie się do historycznego kontekstu miejsca. Studenci, przynajmniej w grupie, którą prowadziłem, położyli duży nacisk na przestrzeń pomiędzy budynkami, czyli miejsce o znaczeniu społecznym i rekreacyjnym, podkreślając jego związek z naturą, zielony charakter — mówi dr inż. arch. Marcin Gierbienis, sprawujący opiekę nad projektami Zuzanny Czop, laureatki II nagrody oraz Martynty Czekańskiej, Zofii Staszal i Sary Bujakowskiej, które otrzymały złote wyróżnienia. Wszystkie projekty spaja ta sama idea, przekonanie o roli przyrody. — Konkursy to część zawodu architekta i rządzą się nieco innymi prawami niż opracowanie projektu koncepcyjnego czy budowlanego. W ramach grup, które prowadziliśmy w naszym Zespole Projektowania Obiektów Kultury, w Katedrze A-6, staraliśmy się skonstruować architektoniczny manifest, tak aby jury zrozumiało, co chcemy zrobić — dodaje. — Konkurs

skierowany został do studentów architektury, a jednocześnie zakładał opiekę doświadczoną osobą, czyli wykładowcą. Jest to rozwiązanie bardzo dobre, gdyż studenci mogli zaprojektować obiekt na swoje potrzeby, a współpraca z nauczycielem to wartość dydaktyczna.

Zuzanna Czop pochodzi z okolic Nowego Sącza, tam chodziła do liceum oraz do szkoły rysunku. Wybrała architekturę na PK, ponieważ jest osobą kreatywną i lubi przedmioty ścisłe. Chciała, aby studia były jednocześnie artystyczne i techniczne. Jest studentką III roku. Planuje zatrudnić się w cenionym biurze architektonicznym. Uwielbia podróżować i prawdopodobnie na ten cel przeznaczy część nagrody. Mówi: — Bardzo zależało mi, by pozostawić istniejący drzewostan, gdyż wychodzę z założenia, że otaczająca przyroda pomaga w kształtowaniu formy i staram się ją uwzględniać w projektowaniu. Powstała prosta bryła z charakterystycznymi obłymi wycięciami, chroniąca istniejące drzewa i jednocześnie wprowadzająca naturę do środka. Obiekt wyposażała w zielony dach użytkowy.

Projekt Elizy Staruli, Olgi Strejczek, Jakuba Miśniakiewicza i Sary Florek, III nagroda

Laureaci III nagrody (od lewej): Sara Florek, Olga Strejczek, Jakub Miśniakiewicz, Eliza Starula

70 pomysłów, wybrano trzy, zwracając uwagę na odmienne podejście w projektowaniu. W ten sposób, jak mówił, uzyskano interesujący materiał do analizy. Wspólnym doświadczeniem dla wszystkich projektujących było — wyjaśnił w wystąpieniu *on-line* prof. Kazu Blumfeld Hanada — uwzględnienie swoistej dialektyki między historyczną i nowoczesną estetyką, zdefiniowanych na nowo typów funkcji przestrzeni publicznej i natury, która jest częścią projektowanego założenia. O roli konkursu w pracy architekta mówiła redaktor naczelna pisma „Architektura i Biznes” Małgorzata Tomczak. W historię architektonicznych przekształceń, którym podlegał pałac w Łobzowie, wprowadziła dr hab. Klaudia

Stala, prof. PK z Katedry Historii Architektury i Konserwacji Zabytków. Za pracę jurorów, kadry akademickiej WA PK dziękował rektor PK Andrzej Szarata, który życzył laureatom, by kiedyś ich projekt się zmaterializował. A dziekan WA prof. Magdalena Koziń-Woźniak wspomniła o jeszcze jednym ważnym fakcie dotyczącym pałacu w Łobzowie, nowym parku, który powstanie przy nieruchomości i będzie służył mieszkańcom miasta (piszemy o tym na s. 21).

Zdjęcia: Jan Zych

W harmonii zespołu

Dr inż. arch. Lukas Olma z Katedry Architektury Miejsc Pracy, Sportu i Usług PK, opiekun zespołu studenckiego, który zdobył III nagrodę w konkursie, mówi: — *Głównym założeniem konkursu było powiększenie oferty funkcjonalnej Wydziału Architektury PK w pałacu królewskim w Łobzowie, przy jednoczesnym zwróceniu uwagi na istniejący układ oraz odbiór zabytkowego budynku. Projekt autorstwa: Elizy Staruli, Olgi Strejczek, Jakuba Miśniakiewicza i Sary Florek — studentów III roku Wydziału Architektury PK, został zainspirowany historycznym układem pałacu, ale zastosowano nowe materiały i technologie. Zespół zdecydował się uzupełnić istniejącą bryłę nowoczesną formą, która dobrze współgra z zastanym kontekstem.*

Studenti, Eliza Starula, Olga Strejczek, Jakub Miśniakiewicz i Sara Florek pytani o koncepcję, wyjaśniają: — *Wyzwanie projektowe polegało przede wszystkim na spełnieniu potrzeb i oczekiwań studentów w przestrzeni uniwersyteckiej. Aspekt funkcjonalny był więc dla nas dość oczywisty. Natomiast jeśli chodzi o formę budynku, wynika ona głównie z analizy istniejącej zabudowy pałacu królewskiego w Łobzowie. Opracowując wytyczne projektowe, założyliśmy, że nie należy tworzyć konkurencyjnej bryły ani symulować sztucznego dopasowania stylowego do historycznego budynku, ale zapewnić harmonijne uzupełnienie, które poprzez proporcje i podziały stworzy adekwatny kontekst.*

Projekt Marty Czekańskiej, złote wyróżnienie

Nagrodzone w plebiscycie internautów projekty Aleksandry Pytko (z lewej) z PK i Jakuba Masłowskiego z Politechniki Białostockiej obok projekt Kacpra Żaka, Marty Szeleper, Patryka Tatary i Jakuba Srogosza, nagroda specjalna za rozwiązania środowiskowe

X Międzynarodową Konferencję Naukową z cyklu „Idea miasta, czas, miejsce, forma” zadedykowano prof. Elżbiecie Węclawowicz-Bilskiej

Miasto — region — uzdrowisko

Niezwykle intensywnie przebiegało naukowe spotkanie, zorganizowane przez Katedrę Planowania Przestrzennego, Projektowania Urbanistycznego i Ruralistycznego Politechniki Krakowskiej oraz Sekcję Planowania Przestrzennego i Ochrony Środowiska Komisji Urbanistyki i Architektury PAN Oddział w Krakowie. Obrady w formule *on-line* zgromadziły w dniach 23–24 listopada ubiegłego roku ponad 200 uczestników z Polski i zagranicy — architektów, urbanistów, badaczy wywodzących się z różnych ośrodków naukowych, ale i przedstawicieli instytucji, stowarzyszeń oraz jednostek samorządu terytorialnego, słowem: wszystkich, którym na sercu leży planowanie obszarów zurbanizowanych i zarządzanie ich rozwojem. W trakcie ośmiu sesji można było wysłuchać 75 referatów (przygotowało je 97 autorów). Cenny był głos młodego pokolenia — doktoranci i studenci, dojrzewająca kadra wydziałów architektury uczelni akademickich w Polsce zaprezentowali podczas specjalnej sesji aż 23 komunikaty.

Konferencję zadedykowano zmarłej 28 grudnia 2022 r. prof. Elżbiecie Węclawowicz-Bilskiej, która swą zawodową drogę związała z Wydziałem Architektury Politechniki Krakowskiej tuż po studiach, przez kolejne 50 lat oddając się pracy naukowej i kształceniu młodych pokoleń architektów. Przez wiele lat pełniła obowiązki dyrektora Instytutu Projektowania Miast i Regionów PK. Powierzano jej wiele funkcji, była również przewodniczącą Sekcji Planowania Zrównoważonego i Ochrony Środowiska Komisji Urbanistyki i Architektury PAN Oddział w Krakowie. Za życzliwość i otwartość prof. Elżbiety Węclawowicz-Bilskiej w stosunku do studentów i młodych pracowników naukowych dziękowała prodziekan Wydziału Architektury prof. Justyna Kobylarczyk, moderująca pierwszą sesję naukową, Osobistymi

Wernisaż uświetnił występ Linusa Wdowiarza, wnuka Elżbiety Węclawowicz-Bilskiej

wspomnieniami dzieliła się też bliźniacza siostra patronki konferencji prof. Ewa Węclawowicz-Gyurkovich. Przybliżyła czas dzieciństwa, młodości i studiów — zwłaszcza zaangażowanie w studencki ruch naukowy — Koło Historii Urbanistyki, kierowane przez prof. Andrzeja Domańskiego oraz w Koło Rysunku i Malarstwa. Znaczenie wartości przyrodniczych w twórczości naukowej i planistycznej prof. Elżbiety Węclawowicz-Bilskiej ukazał dr hab. inż. arch. Rafał Błazy, prof. PK, a dr hab. inż. arch. Wojciech Wójcikowski, prof. PK przypomniał jej osiągnięcia naukowe i rolę eksperta w dziedzinie badań nad przestrzenią uzdrowisk w Polsce, odwołując się, po dwudziestu latach, do jej projektu „Badania przestrzenno-programowe statutowych i potencjalnych miejscowości uzdrowiskowych położonych w dorzeczu Górnej Wisły...”. Wielu referujących odnosiło się do badań i publikacji prof. Elżbiety Węclawowicz-Bilskiej, szczególnie w kontekście problematyki poświęconej rozwojowi miejscowości lecznictwa uzdrowiskowego, kształtowaniu ich przestrzeni i funkcji prozdrowotnych. Dopelnieniem były referaty poświęcone terenom i budynkom związanym z rekreacją, wypoczynkiem.

W debacie znalazły się i inne zagadnienia, które wyznaczały kierunki jej prac naukowych i projektowych: polityka przestrzenna w regionie, planowanie.

Zmora urbanistów jest współcześnie miasto zdeintegrowane, pozbawione logicznej i zwartej struktury. Z zaprezentowanych wyników badań struktury przestrzennej czterech obszarów metropolitalnych w południowej Polsce wynika, że optymalny model rozwoju, z klastrowym układem zabudowy, prezentuje Wrocławski Obszar Metropolitalny, a Krakowski Obszar Metropolitalny i Górnośląsko-Zagłębiowska Metropolia z stoją przed wyzwaniami.

W trakcie konferencji odbyła się również specjalna sesja, przygotowana we współpracy z krakowskim oddziałem Towarzystwa Urbanistów Polskich. Poświęcono ją zmianom w ustawie o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym (likwidacja dokumentu studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego, obligatoryjne przyjęcie przez gminy strategii rozwoju i planu ogólnego, zmiany

Otwarcie wystawy malarstwa Elżbiety Węclawowicz-Bilskiej w Muzeum PK

w cyfryzacji procesów planistycznych oraz nowe zasady realizacji partycypacji społecznej).

Konferencja pokazała skalę problemów, które trapią urbanistów, począwszy od zagrożeń po budzące nadzieje próby wyjścia z opresji. Nakreślając bardzo szeroki horyzont poznawczy, uczestnicy po raz kolejny spierali się o ideę miasta, formę, która pozwoli go uczynić adekwatnym do potrzeb miejscem życia dla wielu z nas.

Patronatem konferencję objęli rektor Politechniki Krakowskiej i dziekan Wydziału Architektury PK, krakowskie oddziały Komitetu Urbanistyki i Architektury PAN oraz Towarzystwa Urbanistów Polskich, Urząd Statystyczny w Krakowie.

*

Konferencji towarzyszyła wystawa twórczości plastycznej prof. Elżbiety Węclawowicz-Bilskiej „Bliskie sercu”. Obrazy powstawały w czasie studiów, w trakcie plenerów Studenckiego Koła Malarstwa w Kazimierzu Dolnym i w Łańcucie, prowadzonych przez prof. Krystynę Wróblewską, ale i później, w latach 80. i 90., podczas plenerów Grupy Malarch — Malujący Architekci, w Woli Żręczycy. Pokazano również plon indywidualnych działań artystycznych Elżbiety Węclawowicz-Bilskiej.

Przeważały pejzaże, zwłaszcza inspirowane widokami Beskidów, Górców i lubianej przez artystkę Szczawy. Były też portrety, ze szczególnie bliską sercu serią, która przedstawia córkę Matyldę. Wernisaż odbył się 28 listopada ub.r. Wzięli w nim udział członkowie rodziny Elżbiety Węclawowicz-Bilskiej, goście oraz rektor PK prof. Andrzej Szarata, prorektorzy Tomasz Kapecki oraz Marek Bauer. Ekspozycję można było oglądać w Muzeum Politechniki Krakowskiej do 10 stycznia tego roku.

(K.T.)

Zdjęcia: Jan Zych

Wystawa w Muzeum PK rozpoczyna nowy artystyczny projekt

Politechnika jest Kobietą

LILIANA LEWANDOWSKA

Muzeum Politechniki Krakowskiej we współpracy z Pracownią Projektowania Tkaniny i Ubioru Wydziału Architektury Wnętrz Krakowskiej Akademii Sztuk Pięknych otworzyło 12 marca wystawę czasową pt. „Skazane na piękno”. Rozpoczyna ona przygotowywany w Muzeum PK cykl pt. „Politechnika jest Kobietą”.

Inspiracją powstania przestrzennej instalacji artystycznej była architektura Włoch. Instalacja prezentowana była wcześniej we Włoskim Instytucie Kultury. Jej nowa odsłona w Muzeum Politechniki Krakowskiej, zaaranżowana w przestrzeni XIX-wiecznego wnętrza budynku muzeum,

przenosi ciężar przekazu na postać kobiety w szerokim tego pojęcia rozumieniu.

— *Architektura, jak piękna kobieta, emanuje gracją, zmiennością nastroju dzięki światłu i odcieniom barw* — wyjaśnia ideę instalacji pomysłodawczyni i autorka ubiorów dr hab. Anna Pyrkosz, prof. krakowskiej Akademii Sztuk Pięknych (na zdjęciu).

Wystawa ma formę prezentacji przestrzennej, wzbogaconej elementami *mappingu* i autorskimi projektami ubioru. Ekspozycja, zlokalizowana na parterze budynku Muzeum PK przy ulicy Warszawskiej 24, skupia uwagę widza na detalu architektonicznym, mapowanym na przestrzennych formach postaci kobiet. Koncentruje uwagę odbiorcy i uruchamia proces skojarzeń: *architektura — kształt*

— *postać – kobieta — ubiór — wyrażenie siebie — aktywność.*

Druga część wystawy została zaprezentowana na piętrze (w celach zabytkowego poaustriackiego budynku Aresztu, w którym mieści się Muzeum PK), w formie trzech miniekspozycji, zadedykowanych trzem najstarszym wydziałom PK: Architektury, Inżynierii i Komunikacji. Te prezentacje dotyczą działalności kobiet związanych z Politechniką Krakowską. Przedstawiają kobiety obecne w historii PK od początku powstania uczelni — studentki, absolwentki, pracownice, dydaktyczki i naukowczynie. Zgromadzone fotografie, pamiątki, dzieła sztuki i dokumenty nawiązują na wielu płaszczyznach do aktywności kobiet, należących do społeczności Politechniki Krakowskiej.

Ta część wystawy w zamierzeniu organizatorów jest projektem otwartym, zachęcającym społeczność Politechniki Krakowskiej do wspólnego odtwarzania i tworzenia historii kobiet na uczelni technicznej. Wystawę można oglądać do połowy czerwca.

Mgr Liliana Lewandowska jest kierownikiem Muzeum Politechniki Krakowskiej.

Konferencja na PK w przeddzień Święta Kobiet

Świadoma kobieta powstrzyma przemoc

Pod takim tytułem Małopolska Policja wraz z Urzędem Marszałkowskim Województwa Małopolskiego zorganizowały na Politechnice Krakowskiej 7 marca konferencję. Do udziału zaproszono kobiety, by w przeddzień ich święta przekonać o zagrożeniach i możliwości obrony w przypadku doświadczania przemocy.

Temat jest na tyle ważny, że należy o nim mówić otwarcie. Tylko świadome kobiety są w stanie sobie pomóc lub poprosić o pomoc innych. Wśród prelegentek, które zawodowo zajmują się takimi działaniami, były: dr hab. Izabela Lewandowska-Malec, prof. UJ z Zakładu Historii Prawa Polskiego UJ (tytuł wystąpienia: „Przemoc w rodzinie — aspekty prawne i psychologiczne”), kom. Beata Wcisło — koordynator ds. przemocy z Komendy Wojewódzkiej Policji w Krakowie („Zmiany przepisów dotyczących przemocy domowej”); Agnieszka

Elżbieta Jarosińska

Matysel, sędzia SR w Kielcach („Zmiany legislacyjne i pozalegisłacyjne, mające na celu wzmocnienie ochrony małych letników”), mł. asp. Małgorzata Malec z Sekcji Psychologów Komendy Wo-

jewódzkiej Policji w Krakowie („Wybrane aspekty bullingingu”).
Interesujące były wystąpienia przedstawicielek PK — dr inż. Elżbiety Jarosińskiej — dyrektor Centrum Wsparcia Społeczności Akademickiej PK; adiunkt w Katedrze Geoinżynierii i Gospodarki Wodnej PK oraz dr Agnieszki Szewczyk-Zakrzewskiej — psychologa w Akademickim Punkcie Konsultacji Pedagogiczno-Psychologicznych

CPIP PK. W wystąpieniu pt. „Kryzys — zagrożenie czy szansa na rozwój?” zwróciły one uwagę na będące nieodłączną częścią naszego życia kryzysy, z którymi często nie jesteśmy w stanie sobie poradzić. Nie znając własnych zasobów i nie prosząc o pomoc, nie podejmujemy żadnych działań, godzimy się trwać w trudnej sytuacji i uznajemy ją za „bez wyjścia”. Natomiast kryzys nie jest taki zły, na jaki wygląda. Ma też dobre oblicze, bowiem jest szansą na rozwój i zmianę życia. Agnieszka Szewczyk-Zakrzewska wskazywała przede wszystkim na kryzysy, które dotyczą osoby we wczesnym stadium dorosłości.

Konferencję objęła patronatem Marta Malec-Lech, członkini Zarządu Województwa Małopolskiego.

(E.J.)

Zdjęcia: Jan Zych

Zapraszamy na Dni Otwarte PK

Dziewczyny na Politechnikę Krakowską

Kwestia roli płci w naukach ścisłych i technicznych wciąż budzi wiele kontrowersji. W przeszłości te dziedziny były zdominowane przez mężczyzn, a „szklany sufit”, subtelna, nieformalna bariera, utrudnia kobietom awans w hierarchii zawodowej. Badania dowodzą, że różnice biologiczne czy oczekiwania społeczne nie mogą determinować wyboru ścieżki kariery oraz ograniczać w rozwoju zawodowym. Od lat podejmowane są akcje, których celem jest walka ze stereotypami i wspieranie kobiet realizujących zawodowe aspiracje w naukach technicznych.

Politechnika Krakowska po raz kolejny dołączyła do ogólnopolskich kampanii „Dziewczyny na Politechnikę” i „Dziewczyny do Ścisłych”, zorganizowanych przez Fundację Edukacyjną „Perspektywy”. Jest to doskonała okazja, by szerzej powiedzieć o naukowczyniach z PK, kobietach, które z powodzeniem opracowują rozwiązania dla wielu gałęzi przemysłu i rynku, a przy tym — poprzez własny przykład — są inspiracją dla innych pań, także studentek.

W dniach 15–16 lutego w Warszawie odbyło się spotkanie pełnomocniczek akcji ze wszystkich uczelni, które w tym roku biorą w nich udział. Koordynatorki kampanii mogły wymienić się doświadczeniami oraz podzielić pomysłami i planami na tegoroczne „Dni otwarte NIE tylko dla dziewczyn”. Od 2023 r. „Perspektywy” wprowadziły zmianę, pozostawiając uczelniom swobodę w wyborze terminu wydarzenia. Dzięki temu dni otwarte dla dziewczyn będą się odbywać przez cały marzec

Spotkanie pełnomocniczek akcji. Fot.: Anita Kot

i kwiecień. Na Politechnice Krakowskiej akcja będzie stanowić część dnia otwartego, zaplanowanego na 19 kwietnia. W tym roku Politechnika Krakowska powraca do formuły stacjonarnej. PK zaprosi w kwietniu uczennice i uczniów na swój kampus przy ulicy Warszawskiej.

Dział Promocji Politechniki Krakowskiej wraz z Wydziałami, Samorządem Studenckim i innymi jednostkami przygotowuje pełen atrakcji plan wydarzenia, które pozwoli poznać uczelnię i jej ofertę. Sekcja poświęcona dziewczynom będzie okazją do poznania wyjątkowych i zdolnych naukowczyń z Politechniki Krakowskiej. Szykujemy także niespodziankę — wykład znanej (także w *social mediach!*) specjalistki w dziedzinie, która niekoniecznie od razu kojarzy się z naukami ścisłymi.

Ogólnopolski happening kampanii organizowanych przez Fundację Edukacyjną „Perspektywy” i spotkanie ambasaderek

z uczelni biorących udział w akcji odbędą się 17 kwietnia w Warszawie. Politechnikę Krakowską będzie reprezentowała inż. Dominika Wanat — studentka studiów II stopnia na kierunku inżynieria materiałowa, aktywnie działająca w kole naukowym Smart-Mat i Samorządzie Studenckim, a także zdobywczyni kilku zespołowych nagród naukowych, m.in.: złotego medalu na wystawie Korea International Women's Invention Exposition za „wielowrażliwe hydrożelowe systemy polimerowe” oraz laureatka pierwszego miejsca w MedBiz Innovations Program za projekt „Biohydrogels” dotyczący innowacyjnych materiałów opatrunkowych.

Dominika Wanat jest jedną z wielu studentek, a równocześnie badaczek Politechniki Krakowskiej, których obecność wskazuje na pozytywny trend na uczelni. Kobiety studiuje na wszystkich kierunkach oferowanych przez PK i stanowią obecnie około 40 proc. studentów na studiach I i II stopnia. Wśród osób kontynuujących naukę w Szkole Doktorskiej PK oraz na studiach III stopnia proporcje między płciami są jeszcze bardziej wyrównane.

Sukcesy naukowe studentek i naukowczyń świadczą o tym, że kobiety są doskonałymi inżynierkami. Należy pamiętać, że dywersyfikacja zespołów inżynierskich, realizowana poprzez uwzględnienie różnych perspektyw i doświadczeń, zwiększa innowacyjność oraz efektywność w kontekście rozwoju technologii.

(J.S.)

Przed siedzibą WA PK w Łobzowie powstanie park

Zabytkowy królewski pałac w Łobzowie — siedziba Wydziału Architektury Politechniki Krakowskiej, odzyska piękną oprawę zieleni. Z parku korzystać będą mogli krakowianie. Projekt założenia parkowego i zagospodarowania terenu przedpoła łobzowskiego pałacu został wyłoniony w drodze konkursu zorganizowanego przez PK wspólnie z SARP w 2022 r. Opracowana przez zespół Wojciech Sumlet Architektura (z pracowni HSA Architektura) koncepcja musiała być jednak dostosowana do zaleceń miejskiego konserwatora

zabytków. Wersję finalną zaprezentowano publicznie 19 stycznia w Urzędzie Miasta Krakowa. Pozostają jeszcze do załatwienia kwestie formalno-prawne, czyli warunki, na których gmina będzie korzystała z terenu należącego do Politechniki. Wolą władz uczelni jest, by należący do PK teren wokół pałacu w Łobzowie udostępnić publicznie i otworzyć dla mieszkańców Krakowa. Uchwałę w sprawie podjęcia tych czynności przedstawił Radzie Miasta Krakowa radny Grzegorz Stawowy podczas lutowego posiedzenia.

Wykonawcą będzie Zarząd Zieleni Miejskiej w Krakowie. Koszty zostaną pokryte z budżetu miasta. Nowy zielony teren o powierzchni 1,42 ha zostanie połączony z Ogrodami Łobzów, znajdującymi się na tyłach pałacu i oddanymi do użytku w 2015 r. Dzięki takiemu połączeniu miasto utworzy niemal 3 ha zielonej przestrzeni. Do otwarcia parku dojdzie najwcześniej w 2026 r.

(R.)

Studia podyplomowe organizowane od trzydziestu jeden lat

Ekspertyza wypadku drogowego

ANDRZEJ MRUK
WITOLD JORDAN

W obecnym roku minęła trzydziesta pierwsza rocznica inicjatywy, z którą wystąpiły wspólnie Politechnika Krakowska, reprezentowana przez ówczesny Instytut Pojazdów Samochodowych i Silników Spalinowych (IPSiSS), oraz Instytut Ekspertyz Sądowych im. Jana Sehna w Krakowie (IES). Mowa o utworzonym w 1993 r. dwusemestralnym Studium Podyplomowym „Ekspertyza wypadku drogowego”. Były to pierwsze w Polsce studia podyplomowe o takim profilu.

O powołanie studium wnioskowali prof. dr hab. inż. Bolesław Stolarski, dyrektor Instytut Pojazdów Samochodowych i Silników Spalinowych PK i Aleksander Głazek, dyrektor Instytutu Ekspertyz Sądowych w Krakowie. Celem było kształcenie specjalistów w zakresie rekonstrukcji wypadków drogowych, ekspertów przygotowanych do pracy w charakterze biegłych sądowych.

W 2008 r. studium zaczęło funkcjonować w formule podyplomowych studiów, które od 2021 r. prowadzi Katedra Pojazdów Samochodowych, będąca na Wydziale Mechanicznym PK spadkobierczynią Instytutu Pojazdów Samochodowych i Silników Spalinowych. W 2011 r. dzięki staraniom dr. inż. Jana Unarskiego, kierownika Zakładu Badań Wypadków Drogowych IES i dr. inż. Witolda Jordana, kierownika studiów z ramienia PK, studia uzyskały rekomendację Europejskiego Stowarzyszenia Badań i Analiz Wypadków Drogowych (Europäische Vereinigung für Unfallforschung und Unfallanalyse e. V.).

Pierwszym kierownikiem studium został dr inż. Jacek Wierciński, starszy wykładowca w Instytucie Pojazdów Samochodowych i Silników Spalinowych, wieloletni, ceniony w środowisku biegły sądowy, współpracownik Zakładu Badania Wypadków Drogowych IES. To on był głównym autorem programu studiów, podczas których słuchacze poznawali wybrane zagadnienia techniczne (jak np.: budowa pojazdów, ich powypadkowa diagnostyka, mechanika ruchu pojazdów i ich zderzeń, kwestie materiałoznawcze, budowa dróg i inżynieria ruchu), obowiązujące akty prawne i procedury, ale i aspekt medyczny (podstawy interpretacji opinii medyczno-sądowych). Ważny dział w programie studiów stanowiła wiedza z zakresu kryminalistyki

(interpretacja ujawnianych śladów). Studia obejmowały również szeroko rozumiane zagadnienia z zakresu rekonstrukcji wypadków drogowych i metodyki opiniowania. Wraz z upływem czasu i wraz z rozwojem techniki szczegółowy program studiów ulegał modyfikacji. Nie zmieniła się tylko troska o dobre przygotowanie merytoryczne słuchaczy, zwłaszcza co do umiejętności analizy dostępnego materiału dowodowego, związanego z badanym — rekonstruowanym — wypadkiem drogowym. W pierwszym okresie działania studium od kandydatów wymagano nawet ukończenia studiów technicznych o profilu samochodowym.

Obecnie kształcenie realizowane jest w formie wykładów, ćwiczeń, zajęć laboratoryjnych. Ponadto słuchacze na podstawie autentycznych (zanonimizowanych) akt sądowych opracowują trzy opinie rekonstrukcyjne wypadku drogowego. Zajęcia prowadzą pracownicy Politechniki Krakowskiej, Instytutu Ekspertyz Sądowych im. Jana Sehna w Krakowie, Wydziału Prawa i Administracji UJ, Collegium Medicum UJ, Policji oraz zaproszeni specjaliści. Materiały niezbędne do zajęć studenci otrzymują w formie plików zapisanych na nośnikach elektronicznych, względnie pobierają z dostępowej bazy danych.

Studia kończą się egzaminem, składającym się z dwóch części — opiniodawczej (sporządzenie i obrona szkicu opinii rekonstrukcyjnej wypadku na podstawie przedłożonych akt) oraz egzaminacyjnej (obejmuje zasadnicze przedmioty programu studiów). Absolwenci otrzymują dyplom ukończenia studiów podyplomowych „ekspertyza wypadku drogowego”. Dokument potwierdza przygotowanie do ubiegania się o wpis na listę biegłych sądowych.

Uczestnicy studiów podyplomowych pochodzą z różnych regionów Polski. Wynika to z renomy studiów, także w środowisku organów procesowych (prokuratura,

Jeden z kontrolowanych testów zderzeniowych. Fot.: Jan Zych

sąd) i w środowisku prawniczym. W ostatnich latach obserwuje się większe zainteresowanie studiami nie tylko wśród kandydatów, którzy zamierzają ubiegać się o wpis na listę biegłych sądowych, ale również wśród osób poszukujących zatrudnienia w policji czy firmach ubezpieczeniowych. Kandydatami na studia są przede wszystkim absolwenci studiów technicznych (specjalności samochodowe i transport), ale także uniwersyteckich i pedagogicznych o profilu matematyczno-fizycznym. W każdym roku akademickim studia kończy około dwudziestu osób. Na PK wykształciło się dotąd około sześciuset specjalistów, którzy pracują w Polsce i w krajach Unii Europejskiej.

„Ekspertyza wypadku drogowego” — to studia podyplomowe uważane za wzorcowe — służyły za przykład innym uczelniom. W roku akademickim 2023/2024 na PK realizowana jest ich XXIX edycja.

Studiami podyplomowymi „ekspertyza wypadku drogowego” kierowali: dr inż. Jacek Wierciński (1993–1998; 2006), dr inż. Piotr Świder (1999–2006), dr inż. Witold Jordan (2007–2013). Od 2014 r. funkcję tę sprawuje dr inż. Robert Janczur, prof. PK.

Prof. dr hab. inż. Andrzej Mruk — emerytowany profesor PK, dyrektor Instytutu Pojazdów Samochodowych i Silników Spalinowych PK w latach 2007–2013.

Dr inż. Witold Jordan, emerytowany starszy wykładowca Instytutu Pojazdów Samochodowych i Silników Spalinowych PK.

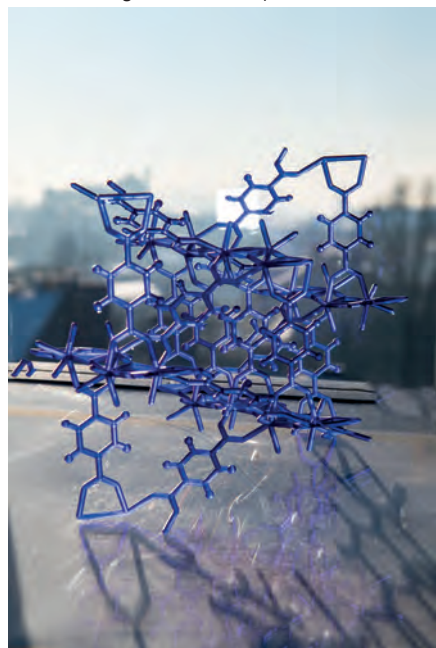
Nowa metoda walki z przedawkowaniem narkotyków

Interdyscyplinarny zespół ekspertów, kierowany przez Przemysława Jodłowskiego z Politechniki Krakowskiej, ogłosił wyniki swych prac na łamach „Chemical Engineering Journal”

BARTŁOMIEJ KRYSZYŃSKI

NIEZWYKŁE efekty przyniosła interdyscyplinarna współpraca prowadzona przez zespół badaczy z kilku polskich ośrodków naukowych. Odkryli oni nową – bezpieczną i skuteczną – metodę usuwania narkotyków z organizmu. Polega ona na użyciu sieci metaloorganicznych (*Metal Organic Frameworks, MOF*) jako nośników leków z grupy tzw. β -blokerów, stosowanych do detoksykacji organizmu, usuwania substancji odurzających. Kierownikiem przedsięwzięcia jest dr hab. inż. Przemysław Jodłowski, prof. PK z Wydziału Inżynierii i Technologii Chemicznej PK. Efekty prac nad innowacyjnym sposobem podawania propranololu przy przedawkowaniu mefedronu zostały opisane przez naukowców na łamach

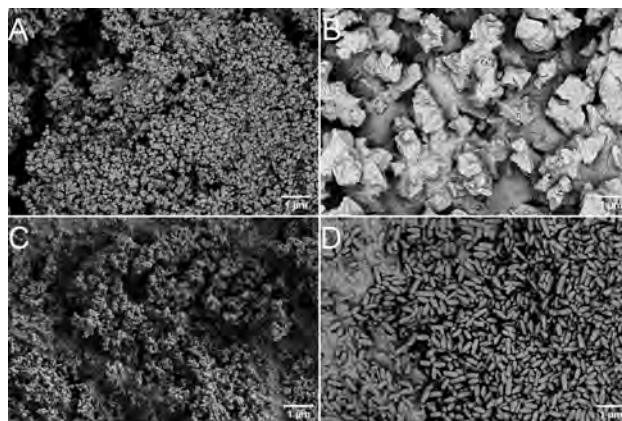
Nieznaną dotychczas strukturą Hf-MOF-140A, opracowaną w zespole prof. Przemysława Jodłowskiego. Fot.: Jan Zych

prestżowego czasopisma „Chemical Engineering Journal” (IF 15.1).

Uzależnienia od środków odurzających, dotykające przede wszystkim młodych ludzi, są jedną z chorób współczesności. Lista niebezpiecznych substancji jest dość długa, a do tych najgroźniejszych na pewno należy zaliczyć mefedron – związek z grupy syntetycznych katynonów, budową i efektem działania naśladujący amfetaminę. Mimo że w 2010 r. mefedron został w Polsce zdelegalizowany, na czarnym rynku cieszy się dużą popularnością ze względu na stosunkowo niską cenę i dostępność. Narkotyk łatwo przedawkować, na co organizm reaguje zaburzeniami rytmu serca, przyspieszeniem jego akcji i wzrostem ciśnienia krwi. Konsekwencje przedawkowania mogą być tragiczne i doprowadzić nawet do udaru mózgu.

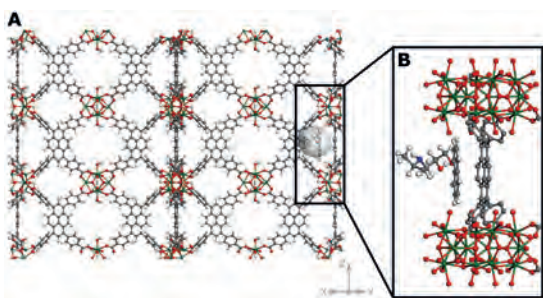
Obserwacja niebezpiecznych dla zdrowia i życia powikłań, związanych z przedawkowaniem mefedronu, pozwoliła zaproponować rozwiązanie bazujące na doświadczeniach w leczeniu nadciśnienia. U chorych zmagających się z tym problemem stosuje się standardowo leki z grupy tzw. β -blokerów, które działają jako antagoniści receptorów β -adrenergicznych, powodując obniżenie ciśnienia krwi oraz umiarkowanie rytmu serca. W związku z tym leki z tej samej grupy, np. propranolol (powszechnie używany właśnie w przypadku zaburzeń rytmu serca) można wykorzystać także do detoksykacji po

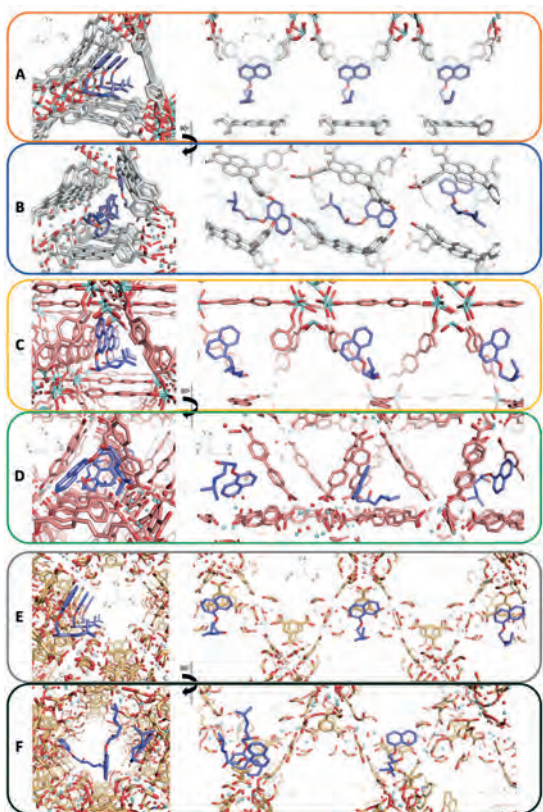
Zdjęcia sieci metaloorganicznych jako nośników leków z grupy tzw. β -blokerów, wykonane za pomocą skaningowego mikroskopu elektronowego*

zatruciu narkotykiem. W tym miejscu pojawia się jednak wiele kwestii do pilnego rozwiązania.

– *Problemem w kontekście użycia leków z grupy β -blokerów przy zatruciu organizmu mefedronem było znalezienie odpowiedniego nośnika, który uwalniałby lek bezpiecznie i skutecznie – czyli stopniowo i kierunkowo, wykluczając przy tym efekt pierwszego „przejścia” leku. Ten efekt powoduje eliminację leku z organizmu (na drodze procesów metabolicznych, przebiegających np. w błonie śluzowej jelit i w wątrobie), zanim dostanie się do krążenia ogólnoustrojowego – mówi dr hab. inż. Przemysław Jodłowski, prof. PK z Wydziału Inżynierii i Technologii Chemicznej Politechniki Krakowskiej. Naukowiec stoi na czele interdyscyplinarnego zespołu, który tworzą pracownicy kilku instytucji: Politechniki Krakowskiej (dr inż. Grzegorz Kurowski, mgr inż. Klaudia Dymek, mgr inż. Kornelia Hyjek, dr inż. Paweł Śliwa, Wydział Inżynierii i Technologii Chemicznej PK), Uniwersytetu Jagiellońskiego (prof. dr hab. Witold Piskorz, Wydział Chemii UJ), Akademii*

Zoptymalizowana struktura sieci metaloorganicznej NU-1000; w powiększeniu: region sorpcji propranololu*

Zoptymalizowane położenie cząsteczki propranololu w sieci metaloorganicznej*

Górnico-Hutniczej (prof. dr hab. inż. Maciej Sitarz, dr hab. inż. Magdalena Szumera, prof. AGH, dr inż. Piotr Jeleń, Wydział Inżynierii Materiałowej i Ceramiki), Uniwersytetu Medycznego w Lublinie (dr hab. n. farm. Barbara Budzyńska, prof. UML, dr n. med. Anna Boguszewska-Czubarą, prof. UML, dr n. farm. Olga Wronikowska-Denysiuk) oraz Instytutu Mechaniki Górotworu PAN (mgr inż. Aleksandra Gajda).

Grupa ekspertów znalazła rozwiązanie zagadnienia, o którym mówił prof. Przemysław Jodłowski, i opracowała skuteczny oraz innowacyjny system detoksykacji organizmu. Prace prowadzono w ramach projektu „Nowoczesne materiały oparte o sieci metaloorganiczne do usuwania substancji

psychoaktywnych — synteza, charakterystyka chemiczna, toksyczność i efektywność w badaniach *in vitro* i *in vivo*”, finansowanego przez Narodowe Centrum Nauki w konkursie OPUS 22.

— Obecne metody odtruwania organizmu polegają głównie na oczyszczaniu go poprzez stopniowe wypłukiwanie z niego toksyn, przy użyciu dożylnie podawanych środków. Należy jednak pamiętać, że szybkie usuwanie narkotyków może prowadzić do silnych reakcji organizmu, mogących się objawiać np. arytmiami serca czy atakami padaczki. Nasz pomysł polega na użyciu do usuwania narkotyków z organizmu sieci metaloorganicznych. Dzięki ich charakterystyce można uniknąć nagłej reakcji organizmu na podawanie odtrutki — wyjaśnia dr hab. inż. Przemysław Jodłowski, prof. PK. — Zastosowanie sieci metaloorganicznych — dzięki możliwości ich modyfikacji — pozwala na kontrolowaną adsorpcję narkotyków oraz kontrolowane podawanie antidotum na zatrucie organizmu.

Sieci metaloorganiczne (Metal Organic Frameworks, MOF) to substancje, które posiadają strukturę jedno-, dwu- lub trójwymiarową w zależności od materiałów zastosowanych do ich budowy. Składają się z jonów metali, które połączone są przez organiczne ligandy, tworząc strukturę krystaliczną. Materiały te znajdują zastosowanie w wielu

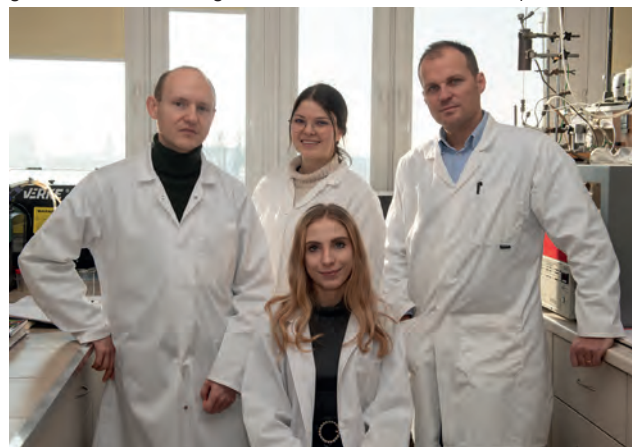
dziedzinach — od medycyny (podawanie leków, obrazowanie tomograficzne) po katalizę, znakowanie czy adsorpcję gazów. Innowacyjne podejście, zaproponowane przez zespół prof. Przemysława Jodłowskiego, przenosi naukę o sieciach metaloorganicznych na nowy, wyższy poziom, otwiera wiele nowych perspektyw ich zastosowań medycznych. Kompetencje i możliwości naukowe badaczy

pozwołyły na dokładną charakterystykę materiałów, poszerzoną o obliczenia teoretyczne i przede wszystkim — badania biologiczne. Wyniki prac badawczych potwierdziły, że szkielet metaloorganiczny posłużyć może jako nośnik leku, eliminującego efekty nadużycia mefedronu oraz jako adsorbent tego narkotyku.

Artykuł na temat nowatorskich polskich badań zatytułowany „Metal-organic frameworks for efficient mephedrone detoxification or supervised withdrawal — synthesis, characterisation and *in vivo* studies” ukazał się w prestiżowym czasopiśmie „Chemical Engineering Journal”. Dr hab. inż. Przemysław Jodłowski, prof. PK, kierownik projektu finansowanego przez NCN, podkreśla, że badania realizowane w jego ramach są możliwe dzięki zaangażowaniu ekspertów z różnych dziedzin. Naukowcy będą rozwijać swoją innowacyjną metodę oraz przeprowadzać kolejne etapy działań konieczne, by wprowadzić ją jako procedurę medyczną, do leczenia. Mają nadzieję, że finalnie powstanie lek (w postaci łatwego w użyciu proszku), który wspomże walkę z jednym z palących problemów współczesności.

Ryciny pochodzą z: K. Hyjek, G. Kurowski, K. Dymek, A. Boguszewska-Czubarą, B. Budzyńska, O. Wronikowska-Denysiuk, A. Gajda, W. Piskorz, P. Śliwa, M. Szumera, P. Jeleń, M. Sitarz, P.J. Jodłowski, *Metal-organic frameworks for efficient mephedrone detoxification or supervised withdrawal — synthesis, characterisation, and in vivo studies*, Chem. Eng. J. 479 (2024) 147655. Dostęp: <https://doi.org/10.1016/j.cej.2023.147655>.

Przemysław Jodłowski (pierwszy z prawej) wraz z współpracownikami — Kornelią Hyjek — słuchaczką Szkoły Doktorskiej PK (siedzi), Sylwią Tomczyk — studentką III roku kierunku technologia chemiczna i Grzegorzem Kurowskim. Fot.: Jan Zych

15 lat Pucharu Rektora

Na PK udało się zintegrować środowisko pracowników — pasjonatów sportów zimowych

LESZEK WOJNAR

WSpytkowicach 23 lutego 2024 r. rozegrano ostatnie zawody w ramach 15. edycji Pucharu Rektora PK w Narciarstwie Alpejskim i Snowboardzie. Sezon 2023/2024 był dla narciarzy wyjątkowy ze względu na niezwykle niekorzystne warunki pogodowe. Trasa slalomu giganta, kończącego zawody, została wytyczona na... pozostałościach śniegu. Na szczęście cały cykl udało się zakończyć, mówiąc językiem wojskowym, bez ofiar w ludziach i w sprzęcie. Mogliśmy zatem w dobrych nastrojach przejść do uroczystości zamknięcia 15. edycji zawodów o Puchar Rektora PK.

Jacek Majka powitał zawodników oraz gości: reprezentacje Uniwersytetu Jagiellońskiego, Uniwersytetu Rolniczego w Krakowie i Politechniki Gdańskiej, a także prorektora PK prof. Dariusza Bogdała, byłego rektora PK prof. Jana Kaziora, byłego dziekana Wydziału Matematyki, Fizyki i Informatyki Marka Stanuszka, prof. PK, zastępcę dyrektora Centrum Sportu i Rekreacji Anitę Łagosz-Michalec, prezesa klubu AZS PK

Zima 2024 r. była wyjątkowo nieprzychylna dla położonych niżej stacji narciarskich. Tylko dzięki ogromnemu zaangażowaniu obsługi ośrodka w Spytkowicach udało się bezpiecznie rozegrać 23 lutego ostatnie zawody z cyklu Pucharu Rektora. Fot.: Piotr Gibas

Krzysztofa Pszczółkę oraz kierowniczkę Działu Promocji PK Annę Chmurę. Po nawiązaniu do poprzednich sezonów przeszedł do wręczenia dyplomów czołwce ostatniej edycji oraz podziękowań. Kończącym akordem uroczystości było przypomnienie niektórych faktów z historii, co połączyłem z wręczaniem okolicznościowych rysunków oraz z dwoma, utrzymanymi do końca w tajemnicy, upominkami dla wszystkich.

Historycznie rzecz biorąc

Początki Pucharu Rektora sięgają lat siedemdziesiątych ubiegłego wieku. Pracownicy PK rywalizowali wtedy o Puchar Prezesa Związku Nauczycielstwa Polskiego. Funkcję tę pełnił wówczas prof. Kazimierz Flaga. Brakuje dokumentacji fotograficznej z tego okresu, ale znalazłem kolorowe przezrocze, wykonane zimą 1981 r., po zawodach na Beskidku, w Szczyrku. Warto zwrócić uwagę na mój strój, jakże odmienny od dzisiejszych kombinezonów.

Organizowanie zawodów o Puchar Prezesa ZNP przerwał stan wojenny. Trzeba było czekać aż 28 lat, by — dzięki inicjatywie Marka Stanuszka — przeprowadzić, wspólnie z Wydziałem Mechanicznym, zawody o Puchar Dwoch Dziekanów. Odbłyły się one 11 marca 2009 r. w Kluszkowcach. Zostały zdominowane przez mniejszy z wydziałów, co zilustrowałem żartobliwym rysunkiem, porównując te zmagania do walki Dawida z Goliatem. Oryginał wręczyłem na pamiątkę Markowi Stanuszkiowi.

Dokumentację fotograficzną zawodów przygotował Piotr Gibas. Kontynuował tę pracę przez kilka lat, towarzysząc Pucharowi Rektora i powrócił w 2024 r., by wykonać efektowne ujęcia z użyciem dronów. Jego wkład w historię zawodów również skomentowałem odpowiednim rysunkiem (znaleźć go można na III stronie okładki).

Fot.: Jan Zych

Zawody o Puchar Dwoch Dziekanów wywołały wspomnienia związane z Pucharem Prezesa ZNP. Postanowiłem więc doprowadzić do odrodzenia tej idei. Było oczywiste, że w przywrócenie i organizowanie zawodów powinno się zaangażować też Centrum Sportu i Rekreacji PK, co zapoczątkowało trwającą do dziś współpracę z Jackiem Majką. Ówczesny rektor PK, prof. Kazimierz Furtak, od razu poparł pomysł i obiecał pomoc. Z jego inicjatywy poszczególne zawody są mistrzostwami sponsorujących je wydziałów oraz politechnicznych jednostek, które dołączyły do cyklu: Biblioteki, Studium Języków Obcych i administracji centralnej.

Podzieliłiśmy obowiązki. Jacek Majka prowadził sprawy administracyjne, finansowe i socjalne, a także biuro

Po zawodach Pucharu Prezesa ZNP w Szczyrku (1981 r.). Fot.: Z archiwum autora

zawodów, w czym przez ponad 10 lat pomagał mu Dariusz Pyko. Natomiast ja zajmę się sprawami sportowymi: opracowywałem regulaminy, kontrolowałem przygotowanie stoków, ustawiałem trasy i byłem odpowiedzialny za kontakty z kolegium rektorskim. Wkrótce w nasze prace włączyli się koordynatorzy poszczególnych jednostek. Fenomenem jest, że cała machina sprawnie funkcjonowała przez 12 lat bez jakiegokolwiek dokumentu, definiującego formalnie zasady jej działania.

Udała się rzecz niezwykła. Jacek Majka zintegrował środowisko narciarzy, sprawił, że wszyscy, niezależnie od uzyskiwanych wyników, czują się dobrze, chcą się spotykać również poza sezonem i zwalczają wszelkie próby osłabiania tej społeczności. Jego działania, z których mógłby być dumny baron de Coubertin, zostały docenione w kilku wypowiedziach podczas zamknięcia sezonu oraz podsumowane w formie odpowiedniego rysunku, który mu wręczyłem (proszę zobaczyć III stronę okładki). Rok wcześniej Jacek podziękował za mój wkład w organizację Pucharu Rektora, zwłaszcza w szczególnie trudnym okresie powstawania sformalizowanej struktury. Otrzymałem wtedy owację na stojąco, co było niezwykle wzruszające.

Pod okiem rektorów

Nie byłoby Pucharu Rektora w obecnej formie, gdyby idei nie poparł rektor prof. Kazimierz Furtak. Podczas studiów osiągał sukcesy w skoku w dal oraz trójskoku i doskonale rozumiał pozytywne efekty sportowej rywalizacji. Początkowo część dziekanów nie była nastawiona entuzjastycznie do nowego pomysłu, ale dzięki autorytetowi rektora Furtaka udało się ich przekonać do naszej imprezy.

W 2016 r. kierowanie Politechniką Krakowską przejął prof. Jan Kazior. Wspominam jego dwie decyzje jako istotne dla organizatorów zawodów. Pierwsza, strategiczna, zaowocowała wpisaniem Pucharu Rektora do „Statutu Politechniki Krakowskiej”. Druga, taktyczna, sprowadzała się do dwóch słów: nie przeszkadzać. Ze względu na rolę w historii zawodów prof. Jan Kazior również otrzymał stosowny rysunek z satyryczną szpilką (został umieszczony na III stronie okładki).

O tym, jak istotne było „nieprzeszkadzanie”, czyli pozostawienie swobody

organizacyjnej, przekonaliśmy się podczas kadencji kolejnego rektora PK, prof. Andrzeja Białkiewicza. Rozumiał naszą pasję, bo sam uprawiał narciarstwo. Uznał jednak, że pieczę nad Pucharem Rektora powinny przejąć inne osoby. Ich wizja zakładała ograniczenie autonomii dotychczasowej ekipy Pucharu Rektora. Grupa narciarzy okazała się jednak wyjątkowo zintegrowana i solidarna, dzięki czemu utrzymaliśmy niezależność. Pozytywnym efektem tego okresu jest sformalizowanie statusu rady koordynatorów i opracowanie logo cyklu zawodów.

Obecny rektor PK, prof. Andrzej Szarata, jako pierwszy sam wziął udział w zawodach o Puchar Rektora. Jest trzecim uczestnikiem cyklu, po Jolancie Gintowt i Mariuszu Twardowskim, uprawiającym snowboard. A że w lecie na politechniczne regaty na Jeziorze Żywieckim przyjechał na motocyklu, nietrudno było wymyślić i dla niego pamiątkowy rysunek (jest prezentowany na III stronie okładki).

Koncepcja zawodów

Puchar Rektora od początku był wzorowany, z zachowaniem odpowiednich proporcji, na Pucharze Świata. Oznaczało to, że zbliżamy się do wyczynowego sportu, a z drugiej strony, że trasy ustawiamy, w miarę możliwości, zgodnie z regułami FIS. Często wspominam Leszka Targosza, który przy okazji zawodów w 2011 r. powiedział: „To miała być przyjemność, a wy tu Puchar Świata robicie”. Potwierdził mimowolnie koncepcję całego cyklu, a komentarz był spowodowany dość długą trasą slalomu, liczącą 21 bramek. Dla porównania: w 2024 r. na trasie slalomu było 37 bramek, co przyjęto jako rzecz normalną, bo wszyscy, również

Autor tekstu z Krzysztofem Włodarczykiem podczas ustawiania slalomu na stoku w Lubomierzu (16 lutego 2011 r.). Fot.: Piotr Gibas

Las tyczek na trasie slalomu może przerazić niedoświadczonego narciarza, ale nie uczestników Pucharu Rektora. Fot.: Piotr Gibas

ci jeżdżący ostrożnie, podnieśli znacznie swoje umiejętności.

Aby mieć pewność, że zawody spełniają podstawowe parametry profesjonalnych slalomów, zacząłem sam je ustawiać. Wkrótce dołączył Krzysztof Włodarczyk, który jest trenerem klasy mistrzowskiej i obecnie gra pierwsze skrzypce w sprawach sportowych. Dużym zainteresowaniem cieszą się prowadzone przez niego treningi, które udało się przeprowadzić podczas dwóch ostatnich edycji Pucharu Rektora.

O ile w Lubomierzu nie było problemu, kto ustawia trasę, o tyle w Spytkowicach Staszek Trybuła nie zgadzał się na ingerencję w ustawianie slalomu. Tłumaczył, że to on jest odpowiedzialny za bezpieczeństwo. Ustawiał slalomy giganty tak ciasno, że konieczne było używanie nart slalomowych. Po interwencji u Tomasza Majchrowicza (rodzina Majchrowiczów jest właścicielem całego ośrodka) udało się po raz pierwszy wytyczyć trasę giganta zgodnie z regułami FIS. Gdy ustawiłem położenie trzeciej bramki, Staszek odezwał się: „Panie, co wy tu supergiganta stawiacie? Przecież oni się pozabijają!”. Po doświadczeniach z Lubomierza wiedziałem, że nie ma takiego ryzyka i odparłem, że po prostu jest to gigant ustawiany zgodnie z wymogami dla tej konkurencji. Tak rozpoczęła się nasza współpraca, która obecnie jest wręcz modelowa. Staszek

Trybuła wkłada w swoją pracę wiele serca. Wciąż poszukuje nowych rozwiązań i ulepszeń. Potrafi chemicznie utwardzić trasę tak, że nawet przy dodatnich temperaturach udaje się bezpiecznie przeprowadzić zawody. Jego zaangażowanie i poszukiwanie nowych rozwiązań również podsumowałem rysunkiem (warto spojrzeć na III stronę okładki).

Wraz z wiekiem spada nasza wydolność. Dlatego zwykle wprowadza się podział na grupy wiekowe, co, niestety, uniemożliwia konkurowanie każdego z każdym. W Pucharze Rektora używamy przelicznika wiekowego, uwzględniającego czas najlepszego zawodnika oraz wiek, co premiuje starszych zawodników. Równocześnie mamy klasyfikację w slalomie (o Puchar Prezesa AZS PK) i w gigancie (o Puchar Dyrektora CSiR), w których brane są pod uwagę jedynie rzeczywiste czasy przejazdu. Pomysł wprowadzenia tych trzech klasyfikacji sprawdza się bardzo dobrze. Analiza historycznych wyników wskazuje, że klasyfikację generalną wygrywają nie tylko najstarsi, ale też zawodnicy z młodszych pokoleń. Najmłodszy, zgodnie z oczekiwaniami, bryluje w slalomie i gigancie, ale i tam, szczególnie wśród mężczyzn, trafia się, że triumfują najstarsi. Brak podziału na grupy wiekowe jest kolejnym czynnikiem, który silnie integruje środowisko politechnicznych narciarzy. Dane z nazwiskami zwycięzców kolejnych edycji zawodów zawiera apla.

Spytkowice wciąż bezkonkurencyjne

Znalezienie odpowiedniego miejsca, w którym można rozgrywać zawody, szczególnie w cyklu, jest trudne. By przeprowadzić Puchar Rektora, odwiedziliśmy: Kluszkowce, Harendę, Litwinę Grape, Lubomierz, Kasinę, Mosorny Groń i Spytkowice.

Stacja narciarska w Spytkowicach stała się naszym podstawowym terenem zawodów. Spytkowice mają mniej korzystne warunki naturalne niż Lubomierz lub Kasina, ale tę niedogodność rekompensują nam: profesjonalnie przygotowana trasa, odpowiednia infrastruktura oraz życzliwość właścicieli i obsługi. Dodatkowo dobry dojazd z Krakowa, ułatwiony przez tunel pod Luboniem, czyni ze Spytkowic bezkonkurencyjne miejsce do rozgrywania większości zawodów o Puchar Rektora.

Oczywiście, przy okazji podsumowań, nie mogło zabraknąć rysunku dla gościnnych i starających się wychodzić naprzeciw naszym oczekiwaniom właścicieli ośrodka (znajduje się również na III stronie okładki). Wystarczy przypomnieć, że Puchar Rektora organizujemy nawet w szczycie zimowych ferii, gdy ośrodek jest przepelniony, a przeprowadzenie zawodów wiąże się z zamknięciem części stoku dla pozostałych narciarzy.

Nie tylko rywalizacja

Wypada jeszcze napisać, że moja pasja narciarska przyczyniła się do powstania książki. Po kilku treningach z sekcją narciarską AZS PK usiłowałem wyjaśnić, dlaczego trener, Krzysztof Włodarczyk wciąż mówi, że „spóźniam skręty”. Odkryłem, że błąd polega na jeździe w kierunku kolejnej bramki, co wymusza ostry skręt i hamowanie tuż przy niej. Tymczasem trzeba kończyć skręt w przybliżeniu w połowie odległości między bramkami, jadąc jak gdyby na zewnątrz trasy. Taki tor jazdy jest nieco dłuższy, ale dzięki większym promieniom skrętu pozwala jechać znacznie szybciej.

Zastosowanie opisanego toru jazdy pozwoliło mi z dnia na dzień skrócić czas przejazdu o około 10 proc. Postanowiłem podzielić się tymi przemyśleniami i tak narodził się pomysł napisania książki o sportowej jeździe na nartach dla amatorów. Zaprosiłem do współpracy trenerów z naszej uczelni – Krzysztofa Włodarczyka oraz Annę Masłyk. Książka ukazała się w marcu 2015 r. Pomimo upływu lat jest wciąż aktualna, a kilkoro uczestników Pucharu Rektora przyznało, że jej lektura była dla nich bardzo pomocna.

W tym samym czasie Andrzej Łobodziński zwrócił uwagę na to, że Nasze kombinezony i kurtki dobrze się prezentują. Fot.: Piotr Gibas

Najlepsi w Pucharze Rektora

W klasyfikacji generalnej Pucharu Rektora na przestrzeni lat triumfowały: Marta Tomczyk (2010, 2011, 2015–2018), Zuzanna Podgórna (2012, 2013, 2019–2023), Katarzyna Hodor (2014, 2024). Wśród mężczyzn wygrywali: Andrzej Łobodziński (2010–2012, 2014, 2018, 2019, 2021), Krzysztof Włodarczyk (2013, 2015, 2017, 2019, 2022), Marcin Petelenz (2016), Jacek Husakowski (2023) i Leszek Wojnar (2024).

Najlepszymi slalomistkami okazały się: Marta Tomczyk (2010–2013, 2015–2018), Iwona Zięba (2014), Dominika Dębska (2015), Natalia Pragłowska (2019), Karolina Robotycka (2020, 2021) i Agata Pawłowska-Salach (2022–2024). Wśród mężczyzn w slalomie zwyciężali: Andrzej Łobodziński (2010), Krzysztof Włodarczyk (2011, 2013, 2015–2018, 2021), Leszek Wojnar (2012), Marcin Midro (2014), Paweł Zieliński (2019) i Jacek Husakowski (2020, 2022–2024).

Zwycięzcami slalomu giganta były: Marta Tomczyk (2010–2013, 2015, 2016), Ewa Kadłuczka (2015), Katarzyna Hodor (2014, 2018–2021, 2024) i Agata Pawłowska-Salach (2022, 2023). Najlepsi zawodnicy: Andrzej Łobodziński (2010, 2011), Marcin Petelenz (2012), Krzysztof Włodarczyk (2013, 2015, 2016, 2022), Paweł Zieliński (2014, 2018, 2019), Wojciech Mysiński (2017), Michał Juszczyk (2020), Leszek Wojnar (2021) i Jacek Husakowski (2023, 2024).

przydałyby się narciarzom PK specjalne, dedykowane stroje narciarskie. Zaprojektowałem efektowne, widoczne z daleka kombinezony i kurtki, które wykonała firma Berdax (szczególnie podobają się kurtki, których zamówiono prawie 50 sztuk). Niewątpliwie pomogły w promocji naszej uczelni. Wszystkie te inicjatywy zostały dofinansowane ze środków rektora PK, prof. Kazimierza Furtaka.

Oddani współpracownicy

Aby sprawnie prowadzić Puchar Rektora, potrzebne jest działanie dużego grona osób. Warto przypomnieć, że:

- Ogromne znaczenie podczas zawodów ma ustawianie tras. Zajmują się tym: Bartłomiej Całka (Mosorny Groń), Stanisław Trybuła (Spytkowice), Krzysztof Włodarczyk i Leszek Wojnar.
- Trudno przecenić znaczenie projektów graficznych i promocji. Aktywnością wyróżniają się: Ewa Deskur-Kalinowska, Jacek Majka, Karolina

Robotycka, Leszek Wojnar i Rafał Zawisza.

- Nie znalazłbyśmy wyników bez biura zawodów, w którym pracują: Magdalena Cora, Jacek Majka, Agata Pawłowska-Salach, Magda Pieńkowska, Dariusz Pyko (pierwsze 12 cykli zawodów) i Krzysztof Włodarczyk.
- Bardzo cenną dokumentację fotograficzną wykonywali: Piotr Gibas, Katarzyna Hodor, Arkadiusz Jodłowski, Monika Kuc, Jacek Majka, Maria Szymańska, Marta Tomczyk i Jan Zych.
- Sezon 2023/2024 przyniósł efektowne filmy i zdjęcia wykonane za pomocą dronów przez Piotra Gibasa.
- Planowanie cyklu, kontakt z władzami i mobilizowanie zawodników to niektóre z obowiązków spoczywających na sporej grupie koordynatorów. Aktualnie są to: Mirosław Boryczko, Magdalena Cora, Ewa Gondek, Katarzyna Hodor, Jacek Husakowski, Dorota Kram, Joanna Kuc, Jacek Majka, Agata Pawłowska-Salach, Marcin Petelencz, Wioletta Pietruszka, Piotr Pitala i Piotr Pitala jr, Zuzanna Podgórna, Karolina Robotycka, Piotr Walaszczyk, Tomasz Węgiel, Krzysztof Włodarczyk i Leszek Wojnar.
- Prace administracyjne i finansowe prowadzi Marlena Kubala-Matwiejczyk.

15. edycja za nami

Zawody przeprowadzono w tym roku 26 stycznia oraz 1, 14, 20 i 23 lutego. W dniu zakończenia cyklu, 23 lutego, odbyły się też zawody międzyuczelniane – z udziałem Uniwersytetu Jagiellońskiego, Uniwersytetu Rolniczego w Krakowie, Politechniki Gdańskiej oraz dwóch drużyn z Politechniki Krakowskiej. Warunkiem uczestnictwa było wystawienie 4-osobowej drużyny, co najmniej z jedną kobietą.

Fenomen Politechniki Krakowskiej polega na tym, że mamy grupę znakomitych narciarek, z którymi przegrywa większość mężczyzn. Dlatego w naszych zespołach kobiety stanowiły połowę składu i miały udział w końcowym sukcesie. W drużynowych zawodach uczelni kolejne miejsca zajęły: Politechnika Krakowska I, Politechnika Krakowska II, Uniwersytet Jagielloński, Uniwersytet Rolniczy i Politechnika Gdańska. Nie byliśmy więc zbyt gościnni, ale i tak goście byli zachwyceni.

Najwyższa pora podać końcową klasyfikację 15. edycji Pucharu Rektora. Sportowa walka trwała do samego końca i często o wyniku decydował czas ostatniego przejazdu w slalomie gigancie. Najlepsi w klasyfikacji generalnej byli Katarzyna Hodor z Wydziału Architektury PK (w kategorii kobiet) i Leszek Wojnar z Wydziału Mechanicznego (wśród mężczyzn). W slalomie najlepsza okazała się Agata Pawłowska-Salach z Wydziału Inżynierii Środowiska i Energetyki, a w kategorii mężczyzn najlepszy był Jacek Husakowski z administracji centralnej. Slalom gigant wygrali Katarzyna Hodor i Jacek Husakowski. (Wyniki do 6. miejsca prezentuje tabela). W klasyfikacji drużynowej zwyciężył Wydział Architektury przed administracją centralną i Wydziałem Inżynierii Łądowej.

Zakończenie uroczystości przyniosło uczestnikom dwie niespodzianki. Były nimi przygotowane przez Dział Promocji czapki z napisem „Polibuda”

Końcowa klasyfikacja 15. edycji Pucharu Rektora w 2024 r.

Klasyfikacja generalna kobiet	Klasyfikacja generalna mężczyzn
<ol style="list-style-type: none"> 1. Katarzyna Hodor 2. Marta Tomczyk 3. Karolina Robotycka 4. Agata Pawłowska-Salach 5. Aleksandra Dankiewicz-Wisz 6. Magdalena Kijania-Kontak 	<ol style="list-style-type: none"> 1. Leszek Wojnar 2. Jacek Husakowski 3. Adam Jarząbek 4. Filip Robotycki 5. Adam Kuc 6. Tomasz Węgiel
Klasyfikacja slalomu kobiet	Klasyfikacja slalomu mężczyzn
<ol style="list-style-type: none"> 1. Agata Pawłowska-Salach 2. Karolina Robotycka 3. Magdalena Kijania-Kontak 4. Ewa Deskur-Kalinowska 5. Aleksandra Dankiewicz-Wisz 6. Katarzyna Gorazda 	<ol style="list-style-type: none"> 1. Jacek Husakowski 2. Andrzej Skowronek 3. Leszek Wojnar 4. Pitala Piotr jr 5. Jerzy Pamin 6. Filip Robotycki
Klasyfikacja giganta kobiet	Klasyfikacja giganta mężczyzn
<ol style="list-style-type: none"> 1. Katarzyna Hodor 2. Agata Pawłowska-Salach 3. Karolina Robotycka 4. Marta Tomczyk 5. Aleksandra Dankiewicz-Wisz 6. Zuzanna Mielnik 	<ol style="list-style-type: none"> 1. Jacek Husakowski 2. Adam Kuc 3. Leszek Wojnar 4. Adam Jarząbek 5. Filip Robotycki 6. Piotr Pitala jr

oraz koszulki z logotypami Pucharu Rektora i Politechniki Krakowskiej, uzupełnione imionami i nazwiskami około 300 osób, biorących udział w zawodach w ciągu 15 lat.

✧

I tak minęło 15 lat unikalnej imprezy, której zazdrośczą nam inne uczelnie. Wcale im się nie dziwię!

Dziękuję Jackowi Majce za wieloletnią współpracę i pomoc w zebraniu materiałów do tego artykułu, w szczególności za przygotowanie archiwalnych danych, zaś Agacie Pawłowskiej-Salach — za analizy i opracowanie wyników obecnej edycji zawodów.

Prof. Leszek Wojnar pracuje w Katedrze Informatyki Stosowanej na Wydziale Mechanicznym PK. Był dziekanem WM w latach 2008–2016. Jeden z inicjatorów, a od 2021 r. główny koordynator kolejnych edycji Pucharu Rektora PK w Narciarstwie Alpejskim i Snowboardzie.

Triumfatorzy klasyfikacji generalnej kobiet oraz zwycięzcy klasyfikacji generalnej mężczyzn w tegorocznych zawodach. Fot.: Jan Zych

70. Mistrzostwa Politechniki Krakowskiej w Narciarstwie Alpejskim i Snowboardzie

KRZYSZTOF PSZCZÓŁKA

Nasza uczelnia może się pochwalić bardzo bogatą historią, a jedną z jej składowych jest sport akademicki i trzy duże wydarzenia, które wpisały się na stałe w kalendarz roku akademickiego: Mistrzostwa Politechniki Krakowskiej w Narciarstwie Alpejskim i Snowboardzie, Bieg Kościuszkowski oraz Regaty o Puchar Rektora. Mistrzostwa odbyły się w tym roku po raz 70.

Początkowo odbywały się tylko Mistrzostwa Politechniki Krakowskiej w Narciarstwie Alpejskim. Pierwsza edycja zawodów została zorganizowana w 1953 r. z inicjatywą rodowitych zakopiańczyków: Czesława Białego, Andrzeja Czarniaka, Włodzimierza Czarniaka oraz Walentego Obrochty, którzy byli studentami i członkami AZS Politechniki Krakowskiej, oraz pracowników ówczesnego Studium Wychowania Fizycznego — Józefa Danilczyka i Mirona Popka.

Zawody rozgrywano w zdecydowanej większości na zboczach Kasprowego Wierchu. Tylko w wyjątkowych sytuacjach, takich jak trudne warunki pogodowe, organizatorzy zmieniali arenę zmagania na stok położony w niższych partiach Tatr. Mała rewolucja nastąpiła w 1998 r., kiedy to program mistrzostw został rozszerzony o drugą zimową dyscyplinę — snowboard.

Zwyczajowo w trakcie mistrzostw uczestnicy podzieleni są na kategorie. Studenci i studentki rywalizują pomiędzy sobą, a pracownicy i pracowniczki rywalizują w grupach wiekowych. Od wielu lat do udziału w zawodach są zapraszani również absolwenci i goście specjaliści. Wielokrotnie swoją obecnością zaszczylic nas wielcy narciarze, uczestnicy igrzysk olimpijskich czy uniwersjad, tacy jak: Jerzy Woyna-Orlewicz, Andrzej Bachleda-Curuś, Kazimierz Korzeniowski czy bracia Czarniakowie.

Nie inaczej było w trakcie 70. mistrzostw Politechniki Krakowskiej. Na starcie umieszczonym na Hali Gąsienicowej pojawili

Najlepszymi narciarzami i snowboardzistami w poszczególnych kategoriach okazali się:

Studentki slalom gigant — narciarstwo

1. Anna Skarbak-Maleczewska
2. Natalia Złoto
3. Martyna Haratek

Studenci slalom gigant — narciarstwo

1. Jakub Toporowski
2. Leon Blanc
3. Mateusz Świerk

Studentki slalom gigant — snowboard

1. Zofia Całka
2. Wiktoria Włodarczyk-Nowak
3. Anna Skarbak-Maleczewska

Studenci slalom gigant — snowboard

1. Piotr Szwarz
2. Filip Czapla
3. Dominik Janas

Pracowniczki grupa 1 slalom gigant — narciarstwo

1. Zuzanna Podgórna
2. Dorota Kram
3. Małgorzata Kardas

Pracowniczki grupa 2 slalom gigant — narciarstwo

1. Marta Tomczyk
2. Katarzyna Hodor
3. Alicja Półtorak

Pracowniczki grupa 3 slalom gigant — narciarstwo

1. Agata Pawłowska-Salach
2. Magda Kijania-Kontak
3. Klaudia Śliwa-Wieczorek

Pracownicy grupa 1 slalom gigant — narciarstwo

1. Marek Kulig
2. Leszek Wojnar
3. Adam Jarząbek

Pracownicy grupa 2 slalom gigant — narciarstwo

1. Krzysztof Włodarczyk
2. Jacek Husakowski
3. Piotr Pitala

Pracownicy slalom gigant — snowboard

1. Mariusz Twardowski
2. Andrzej Szarata

Absolwenci slalom gigant — narciarstwo

1. Stefan Życzkowski
2. Przemysław Stachowicz
3. Filip Nowak

Absolwentki slalom gigant — narciarstwo

1. Anna Bieś

się zarówno medaliści Akademickich Mistrzostw Polski, uczestnicy ubiegłorocznych Akademickich Mistrzostw Europy, dopisało również szerokie grono studentów, pracowników i zaproszonych gości z rektorem PK prof. Andrzejem Szarata.

Studentki slalom — narciarstwo

1. Anna Skarbak-Maleczewska
2. Natalia Złoto
3. Martyna Haratek

Studenci slalom — narciarstwo

1. Jakub Toporowski
2. Mieszko Konarski
3. Mateusz Świerk

Studentki slalom — snowboard

1. Zofia Całka
2. Wiktoria Włodarczyk-Nowak
3. Alicja Kośmider

Studenci slalom — snowboard

1. Filip Czapla
2. Dominik Janas
3. Kacper Pałka

Pracowniczki grupa 1 slalom — narciarstwo

1. Zuzanna Podgórna
2. Dorota Kram
3. Małgorzata Kardas

Pracowniczki grupa 2 slalom — narciarstwo

1. Katarzyna Hodor
2. Marta Tomczyk
3. Alicja Półtorak

Pracowniczki grupa 3 slalom — narciarstwo

1. Agata Pawłowska-Salach
2. Magda Kijania-Kontak
3. Klaudia Śliwa-Wieczorek

Pracownicy grupa 1 slalom — narciarstwo

1. Marek Kulig
2. Tomasz Węgiel
3. Adam Jarząbek

Pracownicy grupa 2 slalom — narciarstwo

1. Krzysztof Włodarczyk
2. Jacek Husakowski
3. Jarosław Dudek

Pracownicy slalom — snowboard

1. Andrzej Szarata
2. Mariusz Twardowski

Absolwenci slalom — narciarstwo

1. Przemysław Stachowicz
2. Filip Nowak

Absolwentki slalom — narciarstwo

1. Anna Bieś

Tegoroczna edycja, jak przystało na jubileuszową, była niezwykła. Motywem przewodnim, który znalazł się na grafikach, są „sporty zimowe przyszłości”. Biorąc pod uwagę, że całkiem niedawno wisieli nad nami widmo odwołania zawodów przez rekordowo wysokie temperatury oraz niewielką pokrywą śnieżną, kto wie, czy za kilka lat sporty zimowe, a przy okazji nasze mistrzostwa, nie przejdą kolejnej rewolucji.

Zdjęcia: Arkadiusz Jodłowski

Mgr inż. Krzysztof Pszczółka jest pracownikiem Centrum Sportu i Rekreacji PK, prezesem KU AZS PK.

Koncerty „Cantaty”: między sacrum i profanum

MARTA STÓS, ANNA JASIŃSKA-PAZERA

Akademicki Chór Politechniki Krakowskiej znany jest z łatwości, z którą mierzy się z ambitnym repertuarem. Ostatnich kilka miesięcy ubiegłego roku wymagało od dyrygenty i chóru szczególnie intensywnej pracy. Efekt był wart tego wysiłku.

W październiku „Cantata” wystąpiła przed politechniczną publicznością z koncertem, który mógł zadowolić każdego słuchacza ze względu na zróżnicowany program. I choć zaczęło się uroczyste — od hymnu studenckiego „Gaudeamus igitur”, aula Centrum Edukacyjno-Badawczego PK „Działownia” rozbrzmiewała również współczesnym repertuarem. Były renesansowe madrygały, przeboje, jak: „Zacznij od Bacha” (piosenka Zbigniewa Wodeckiego; w wersji na chór opracowana przez Włodzimierza Korcza), „Maki” Stanisława Niewiadomskiego, „Kołysanka” Jana Maklakiewicza, „Ach, jak przyjemnie” Henryka Warsa (w opracowaniu Tadeusza Niećki), po „Here comes the sun” z repertuaru The Beatles czy musicalowe „The Lion sleeps tonight” oraz „Raindrops keep fallin’ on my head”.

„Cantata” przygotowała też — z okazji 500. rocznicy urodzin Mikołaja Kopernika — „Motet kopernikowski II”, skomponowany przez żyjącego w pierwszej połowie XX wieku polskiego artystę Tadeusza Zygfryda Kasserna. Na koniec wykonała trzy współczesne kompozycje: „Sicut Liliium” Marka Raczynskiego, „Viva la Vida” — przebój brytyjskiego zespołu Coldplay (album z tą piosenką otrzymał Nagrodę Grammy); „Non nobis Domine” Rosephanye Powell.

Listopad przyniósł ważne wydarzenia. Wspólnie z muzykami z Norwegii „Cantata” wykonała wielkie dzieło wokalnoinstrumentalne jednego z najważniejszych kompozytorów wszechczasów — Wolfganga Amadeusza Mozarta. „Requiem” kompozytor tworzył w poczuciu zbliżającej się śmierci i może dlatego jest tak przejmujące. „Cantata” przygotowała występ wraz z zespołami „Nor59 Orchestra” (dyrygent: Thorn Magnus Reymert) oraz „Biselett Guttekor” (dyrygent: Marius Astrup Thoresen). Jako soliści wystąpili: Sylwia Stępień (sopran), Natalia Kawalek (alt), Zbigniew Malak (tenor) oraz Jacek Wróbel (bas). Dyrygował Stefan Plewniak, artysta wszechstronny — który jest też skrzypkiem, producentem muzycznym, założycielem i dyrektorem artystycznym wielu zespołów i wytwórni płytowej Évoe Records, a od 2012 r. dyrygentem i pedagogiem w prywatnym Instytucie Smyczkowym w Oslo — NOR59.

„Requiem” wykonano dwukrotnie — w kościele oo. Jezuitów, przy ulicy Kopernika (w piątek, 3 listopada ub.r.) oraz w kościele Bożego Ciała, przy ulicy Bożego Ciała (w sobotę, 4 listopada). Świątynie były wypełnione po brzegi.

Grudzień, oprócz uroczystości uświetnionych kolędami, przyniósł również

Fot.: Jan Zych

wyzwanie innego typu. „Cantata” została zaproszona przez Międzywydziałowe Koło Naukowe Muzyki Filmowej, działające w Akademii Muzycznej im. Krzysztofa Pendereckiego w Krakowie, do przygotowania koncertu. Opracowania hitów muzyki filmowej podjęli się studenci AM: Filip Baracz, Piotr Karola, Dawid Kopp, Jan Niezgoda, Katarzyna Słabuszewska oraz absolwent PK i obecny chórzysta „Cantaty” Dawid Draguła. Repertuar był urozmaicony. Wykonawcami byli zarówno wokaliści, jak i instrumentalni, zespół instrumentalny i chór „Cantata”. Przypomniano rozpoznawalne tematy z filmów „Pianista” i „Portret damy” (muzykę skomponował nieżyjący już Wojciech Kilar), ale i zaprezentowano nowe opracowania motywów z filmów takich, jak: „Poszukiwany, poszukiwana” (muzyka: Jerzy Matuszkiewicz), „Sztuka kochania” (muzyka: Tadeusz Nalepa), „Polskie drogi” (muzyka: Andrzej Kurylewicz), „Noce i dnie” (Waldemar Kazanecki), „Znachor” (Piotr Marczewski) czy „Zimna wojna”. Pojawiła się piosenka „Moon River”, autorstwa Henry’ego Manciniego, z filmu „Śniadanie u Tiffany’ego”, „Dance for me Wallis” (muzykę skomponował polski kompozytor Abel Korzeniowski), motywy z filmów „Interstellar” (muzyka: Hans Zimmer), „Star Wars” (John Williams), „Dobry, zły i brzydki” (Ennio Morricone), „La, la land” (Justin Hurwitz), „Pinokio” (Leigh Harline), „Piraci z Karaibów” (Klaus Badelt). Same przeboje... Zainteresowanie koncertem przerosło oczekiwania organizatorów, aula Akademii Muzycznej pękała w szwach, a za współpracę chór otrzymał specjalne podziękowania od władz tej uczelni.

Ostatni koncert, o którym należało by napisać, odbył się w przeddzień nowego roku.

Był to oczywiście koncert kolędowy, zorganizowany przez Centrum Kultury Podgórze w Sanktuarium Najświętszej Rodziny w Krakowie-Bieżanowie, jako kolejne wydarzenie z cyklu „Muzyka Mistrzów”.

W roli mistrzów wystąpili Lindsay Davidson (pierwszy w historii muzyk, który uzyskał dyplom uniwersytecki w kierunku gry na dudach i obronił pracę doktorską na temat tego instrumentu; dudziarz klanu Davidsonów, mieszka w Polsce, założył Embassy International School w Krakowie) oraz wybitna sopranistka Edyta Piasecka (jedna z najbardziej cenionych polskich śpiewaczek operowych, występuje m.in. na scenie Teatru Wielkiego w Warszawie, Warszawskiej Opery Kameralnej, Opery Krakowskiej). Jej występ z towarzyszeniem Krakowskiego Zespołu Kameralnego, kierowanego przez Łukasza Mateję, był zwińczeniem niemal dwugodzinnej koncertu. Chór „Cantata” pod dyktando Marty Stós *capella* wykonał ponadgodzinny program. Arcykolęda „Bóg się rodzi” w wykonaniu wszystkich artystów oraz publiczności zakończyła koncert. Długie owacje sprawiły chórzystom „Cantaty” niezwykłą satysfakcję.

Warto dodać, że od października ub.r. dodatkowego wsparcia „Cantacie” udziela śpiewaczka Wiktoria Zawistowska-Tyliba, mezzosopran, doktor sztuki, prowadząca z chórzystami zajęcia z indywidualnej emisji głosu.

Mgr sztuki Marta Stós jest dyrygentem i kierownikiem Akademickiego Chóru PK „Cantata”.

Mgr inż. Anna Jasińska-Pazera jest pracownikiem administracyjnym Akademickiego Chóru „Cantata”.

Klub Książki, podróże duże i małe, zdrowie z ruchu

Uniwersytet Trzeciego Wieku PK znowu na półmetku

Uniwersytet Trzeciego Wieku na Politechnice Krakowskiej rozpoczął kolejny, letni semestr nauki. — Liczba słuchaczy, którzy uczestniczą w zajęciach UTW PK w roku akademickim 2023/2024 powróciła do stanu sprzed pandemii Covid-19 i wynosi 215 osób — mówi Małgorzata Rakoczy, koordynatorka UTW PK. — Semestr zimowy upłynął pod znakiem interesujących wykładów. Frekwencja była imponująca, a sala wykładowa goszcząca nas pawilonu konferencyjno-wystawowego „Kołownia” wypełniona prawie po brzegi — dodaje.

Serię wykładów w minionym semestrze zainaugurował dr inż. Jacek Wojs z Katedry Pojazdów Samochodowych PK 17 października ub.r. prelekcją poświęconą perłom krajobrazu Małopolski — Lanckoronie i Kalwarii Zebrzydowskiej. Praktycznych informacji o tym, jak działają portale internetowe Narodowego Funduszu Zdrowia udzielił Pracownicy Wydziału Obsługi Klientów i Profilaktyki Małopolskiego Oddziału Wojewódzkiego NFZ w Krakowie, podczas spotkania 8 listopada. Maciej Myśliwiec z Centrum Technologii Kosmicznych AGH wystąpił 22 listopada z wykładem pt. „Kosmos wokół nas”, przypominając, które przedmioty z naszego otoczenia zawdzięczamy eksploracji kosmosu, choć o tym zapominamy. Dr hab. inż. Elżbieta Sikora, prof. PK z Katedry Chemii i Technologii Organicznej mówiła 20 grudnia o procesie powstawania emulsji i składnikach roślinnych, wykorzystywanych w produktach kosmetycznych. Przypomniała, że pierwsza spisana receptura produktu leczniczego pochodzi z II w. n.e. od rzymskiego lekarza Galena. W świat tajników fotografii cyfrowej wprowadził 10 stycznia br. prof. Leszek Wojnar z Katedry Informatyki Stosowanej PK. Wystąpienie nosiło tytuł „Czary-mary fotografii” i stanowiło interesujący przykład połączenia erudycji oraz praktycznej wiedzy.

Wykład prof. Kazimierza Furtaka (24 stycznia br.) z Katedry Konstrukcji Mostowych,

Metalowych i Drewnianych PK był ostatnim w semestrze zimowym. Prelegent przedstawił genezę i cele Zakonu Rycerskiego Świętego Grobu Bożego w Jerozolimie (łac. *Ordo Equestris Sancti Sepulcri Hierosolymitani*), którego sam jest członkiem. Zakon powstał w czasie I wyprawy krzyżowej, w XI w. Zrzesza osoby świeckie i duchowne (w Polsce liczy ponad 300 członków — kawalerów i dam).

Dużym zainteresowaniem cieszyły się także dwie prelekcje mec. Katarzyny Wisłockiej-Sieprawskej, słuchaczki UTW PK, na temat wydanej przez nią książki o Janie Pawle II oraz sporządzenia testamentów.

W minionym semestrze odbywały się również wykłady i warsztaty w mniejszych grupach w siedzibie UTW PK przy ulicy Juliusza Lea 114. Do ulubionych należały te poświęcone historii Krakowa, filozofii, nauce języka angielskiego, treningowi pamięci i umysłu, także zajęcia „smartfon dla seniora”. Z zajęć ruchowych prowadzonych przez Annę Cygan skorzystała, jak zawsze, ponad połowa wszystkich seniorów UTW PK. Pozycjami nowymi były: psychologia społeczna, wykłady „podróże małe i duże — Polska jest piękna” oraz „zdrowie z ruchu”. Część spotkań prowadzona była w trybie hybrydowym (stacjonarnie i *on-line*). Internetowo natomiast odbywały się spotkania w Klubie Książki. Miniony semestr był już trzecim sezonem współpracy UTW PK z Muzeum Miasta Krakowa, gdzie organizowane są prelekcje dotyczące wybitnych krakowian oraz dziejów miasta.

W semestrze letnim na słuchaczy UTW czeka równie wiele atrakcji, wykłady specjalistów — prof. Andrzeja Danela,

Fot.: Jan Zych

dr hab. n. med. Izabelli Karskiej-Basty czy mec. Cezarego Roguli, wiosenny obóz sportowo-taneczny w Poroninie oraz spotkanie integracyjne (w maju). Powrócą zajęcia z historii sztuki, muzyki XIX wieku oraz warsztaty jogi kundalini. Planowane jest również uruchomienie „pogotowia technologicznego”. Dzięki niemu słuchacze będą mogli uzyskać wsparcie w bieżących sprawach związanych z korzystaniem z Internetu oraz urządzeń mobilnych.

Uniwersytet Trzeciego Wieku działa na Politechnice Krakowskiej od czterech lat. Od 2019 r. nosi imię dr inż. Władysławy Marii Francuz, prof. oświaty — swojej założycielki i wieloletniej dyrektorki Centrum Pedagogiki i Psychologii PK. Koordynatorką UTW PK jest mgr Małgorzata Rakoczy, która wraz z mgr Anną Cygan tworzy na PK miejsce przyjazne seniorom.

(K.T.)

Tadeusz „Kos” Kościuszko

W styczniu na ekrany kin wszedł film „Kos” w reżyserii Pawła Maślony. W opinii twórców jest to przykład „historycznego kina akcji” niż film stricte historyczny. Reżyser i autor scenariusza — Michał A. Zieliński podkreślili w wywiadach, że nie tyle jest to opowieść o bohaterze narodowym, co szerzej: o wspólnocie wykluczonych, niewoli i o wolności. Film Pawła Maślony zyskał uznanie krytyków i nagrody na 48. Festiwalu Polskich Filmów

Fabularnych w Gdyni w 2023 r., w tym główny laur Złote Lwy. Prapremiera w krakowskim kinie „Kijów” odbyła się 22 stycznia.

To trzeci z filmów fabularnych poświęconych Naczelnikowi. W 1913 r. ukazał się „Kościuszko pod Raclawicami”, pierwszy polski film fabularny, wyreżyserowany na podstawie dramatu Władysława L. Anczyca przez twórcę o pseudonimie Orland. W 1938 r. powstał film w reżyserii Józefa Lejtesa o takim samym tytule.

Politechnice Krakowskiej Tadeusz Kościuszko patronuje od 1976 r.

Fundacja Sztuki Osób Niepełnosprawnych prezentuje prace uczestniczki warsztatów malarskich prowadzonych w Galerii „Stańczyk”. Jolanta Surówka od kilku lat bierze udział w warsztatach malarskich, w ramach działalności Fundacji. Maluje od czasu przejścia na emeryturę, używając farb olejnych, akwareli, a czasem — farb akrylowych.

Sama o sobie tak mówi: — *Sztuka była moją pasją od zawsze, ale zwyciężyła rodzina, praca i związana z tym codzienność. Jednak czekałam na moment, kiedy malowaniem zajmę się bez reszty — i tak się stało. Od ponad dziesięciu lat realizuję moją przygodę ze sztuką razem z grupą ludzi, których łączy ta sama pasja — jest to Bronowickie Stowarzyszenie Przyjaciół Sztuk Wszelkich. Uczestniczyłam w wielu wystawach zbiorowych i indywidualnych. Zajmuję się taką dziedziną,*

jak rysunek i malarstwo sztalugowe. Najciekawsze dla mnie tematy to studium marnej natury i otaczający świat, który mnie

inspiruje, by wziąć pędzel do ręki i utrwalac uroki codzienności na płótnie.

(dz)

Urodziła się w 1966 r. w Gołdapi. Ukończyła Akademię Sztuk Pięknych w Warszawie, na Wydziale Rzeźby w 1994 r. Dyplom — w pracowni prof. Jana Kucza. Jej prace znajdują się przeważnie w prywatnych kolekcjach w kraju i za granicą — w Hiszpanii, Stanach Zjednoczonych, Anglii, we Włoszech. Jest współzałożycielką Fundacji Otwarta Pracownia Twórcza. Fundacja działa ponad 15 lat, realizując ogólnopolskie projekty artystyczne i edukacyjne. Współorganizowała wiele plenerów artystycznych i brała w nich udział; w 2024 r. została stypendystką Ministerstwa Kultury.

„Szeptunki”, technika mieszana: ceramika, żywica, mozaika

Zofia Kubicka Rzeźba

22 stycznia — 15 lutego 2024 r.

„Relaks”, brąz, granit

Zofia Kubicka jest performerką, autorką projektów edukacyjnych, współtworzy Fundację Otwarta Pracownia Twórcza, jednak przede wszystkim jest rzeźbiarką, w której twórczości odnajdujemy niezwykle pokłady subtelności, a nawet liryki. Tworzy zarówno małe formy rzeźbiarskie, jak i rzeźby ogrodowe (m.in. w Zespole Pałacowo-Parkowym w Lesznie). Jej prace znajdują się przeważnie w prywatnych kolekcjach rozsianskich po całym świecie (Polska, Hiszpania,

Stany Zjednoczone, Włochy, Anglia). Czerpie z wielu kultur. We wszystkim, co tworzy, dostrzec można mistyczne doświadczenie. Głęboko inspirowana bogatą znaczeniowo kulturą słowiańską oraz jej nieoczywista relacja między człowiekiem a naturą. Często sięga po mocno sfeminizowane tematy, takie jak macierzyństwo, intymność. Ma zdolność uchwycenia archetypów kobiecości poprzez pryzmat codzienności (z materiałów prasowych artystki).

Katar awatar

Katar, katar.

Katar? Katar!

Taki jest dziś mój awatar.

Kapie z nosa,

Kapie z nieba.

Chyba się wyleżeć trzeba,

By bliźniego nie zarazić.

Nawet gdy spojrzysz na niego,

To już kręci go, kolego.

Kręci w nosie,

Strzyka w karku —

Nie chcemy takiego podarku!

Ty wydobrzej raczej w domu,

Żebyś nie „sprzedał” nikomu...

Katar? Katar!

Ano katar:

No i... awatar!

Narta poczekała, aż minę linię mety... Fot.: Jan Zych

SZPILKA AKADEMICKA LESZKA WOJNARA

